

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Till arbetspensionsanstalterna

INTEGRITETSSKYDDET I ARBETSPENSIONSÄRENDE

Personuppgiftslagen om behandling av personuppgifter trädde i kraft 1.6.1999. Samma år trädde lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i kraft 1.12. (offentlighetslagen), som bl.a. reglerar rätten att få uppgifter om myndigheternas offentliga handlingar samt om myndigheternas tystnadsplikt och handlingssekretess. Personuppgiftslagen och offentlighetslagen är allmänna lagar som skall tillämpas i arbetspensionssystemet till den del arbetspensionslagarna eller övriga speciallagar inte föreskriver annat.

Bestämmelserna i arbetspensionslagarna om sekretess, om rätten att lämna ut och ta del av uppgifter trädde i kraft 1.10.2002.

I detta cirkulär ges anvisningar om hur bestämmelserna i offentlighetslagen, personuppgiftslagen och arbetspensionslagarna om sekretess, om rätt att ta del av och lämna ut uppgifter skall tillämpas. Anvisningarna ersätter dem som getts i cirkulär A 8/88.

I kapitlen 1-5 ges en allmän tolkning av sekretessbestämmelserna ur teoretisk synpunkt. I kapitlen 6-10 finns praktiska anvisningar och i kapitel 11 finns ett alfabetiskt register över vilka uppgifter som en specifik uppgiftsbehövande har rätt att ta del av.

Regeringens proposition med förslag till ändring av bestämmelserna i arbetspensionslagarna om erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter har postats till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 10/2002 (endast på finska). I riksdagsbehandlingen har vissa ändringar gjorts i lagarnas ordalydelse, men själva sakinnehållet i lagarna är i praktiken oförändrat. De stadfästa bestämmelserna i offentlighetslagen har postats som bilaga till cirkulär A 15/99 och bestämmelserna i personuppgiftslagen i cirkulär A 14/99.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Riitta Korpiuoma

Helena Tapio

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Cirkulärets beredningsgrupp:

Ahonen Mika

Kaaja Riitta

Murhu Anttipekka

Perälehto-Virkkala Anne

Poukka Heikki

Rasi Jyrki

Storsjö Rolf

Syvälä Risto

Takanen Maijaliisa

Välmaa Jussi

Pensions-Fennia

LEL Arbetspensionskassan

Ilmarinen

Kommunernas pensionsförsäkring

Pensionsskyddscentralen

Varma-Sampo

Pensionsskyddscentralen

Sjömanspensionskassan

Pensionsskyddscentralen

Pensionsskyddscentralen

Juridiska avdelningen

21.8.2002

INNEHÅLL

1 ALLMÄNT OM SEKRETESS OCH SEKRETESSBESTÄMMELSERNA	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Uppgiftskategorier.....	7
1.3 Sekretessbestämmelserna.....	7
1.4 Sekretessbestämmelsernas inbördes förhållande	8
2 OFFENTLIGHETSLAGEN.....	11
2.1 Offentlighetslagens ikraftträdelse och huvudsakliga innehåll	11
2.2 Vem offentlighetslagen gäller	11
2.3 Offentlig maktutövning, skötseln av offentliga uppdrag och uppgifter som varken är utförande av offentliga uppdrag eller innebär offentlig maktutövning	11
2.4 Allmän insyn och partsinsyn.....	12
2.5 Sekretessbestämmelserna begränsar utlämnande av uppgifter	13
2.6 Skyldigheten att underlätta tillgången till information	13
3 PERSONUPPGIFTSLAGEN	14
3.1 Personuppgifter.....	14
3.2 Register.....	15
3.3 Allmänna förutsättningar för hanteringen	15
3.4 Den registrerades rättigheter	15
3.4.1 Rättelse av fel.....	16
3.4.2 Allmän information om informationshanteringen	16
3.5 Den registeransvariges skyldigheter	17
3.5.1 Grunder för behandlingen.....	17
3.5.2 Planering och ändamålsbundenhet	17
3.6 Förutsättningarna i personuppgiftslagen för upprättande av register	17
3.6.1 Definieringen av ändamål, informationskällor och utlämnande av uppgifter	17
3.6.2 Registerbeskrivning	18
3.7 Behandling av personbeteckning	18
3.8 Skyldighet att anmäla till dataombudsmannen.....	19
4 HANDLINGAR.....	20
4.1 Allmänt.....	20
4.2 Begreppet handling.....	20
4.3 Handlingar som omfattas av offentlighetslagen	21
4.3.1 Beslut som gäller försäkrade personer eller försäkringstagare och övriga handlingar i samband med offentlig maktutövning.....	21
4.3.2 Broschyrer, meddelanden, statistik, PSC:s cirkulär o.dyl.	22
4.4 Handlingar som inte omfattas av offentlighetslagen.....	22
4.4.1 Privata handlingar.....	22
4.4.2 Oavslutade ärenden, promemorior och utkast.....	23

Juridiska avdelningen

21.8.2002

4.4.3 Handlingar för internt bruk	24
5 SEKRETESS	26
5.1 Skyldighet att iaktta sekretess	26
5.1.1 Handlingssekretess	26
5.1.2 Tystnadsplikt	27
5.1.3 Förbud mot utnyttjande av information	27
5.1.4 Vem som är skyldig att iaktta sekretess	27
5.2 Uppgifter som är sekretessbelagda	28
5.2.1 Uppgifter om hälsotillstånd	28
5.2.2 Personliga omständigheter	28
5.2.3 Ekonomisk ställning	28
5.2.4 Affärs- och yrkeshemligheter	29
5.3 Personbeteckning	30
6 UTLÄMNANDE AV UPPGIFTER I PRAKTIKEN	31
6.1 Offentliga och sekretessbelagda uppgifter	31
6.2 Förutsättningar för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter	31
6.2.1 Samtycke	31
6.2.2 Fullmakt	32
6.3 Utlämnande av uppgifter med stöd av lag	32
6.4 Verifiering av identiteten hos den som begär uppgifter	33
6.5 Uppgiftslämnare	33
6.6 Beslut om utlämnande av handling eller information samt möjlighet att överklaga	34
6.7 Hur uppgifter lämnas ut	35
6.8 Fax och e-post	35
6.9 Elektronisk kundbetjäning	35
6.10 Teknisk anslutning	36
6.11 Kostnaderna till följd av uppgiftsutlämnandet	36
7 EN PARTS RÄTT ATT FÅ UPPGIFTER	37
7.1 Allmänt	37
7.1.1 Begäran om uppgifter som gäller en själv	37
7.1.2 Tidsfrister för utlämnande av uppgifter	38
7.2 Rätt att få uppgifter som gäller en själv enligt APL	38
7.3 Partens rätt att få uppgifter med stöd av offentlighetslagen	39
7.3.1 Begränsningar av utlämnandet av uppgifter	39
7.4 En registrerad persons rätt till insyn enligt personuppgiftslagen	40
7.4.1 Innehållet i rätten till insyn	40
7.4.2 Utlämnande av uppgifter med stöd av rätten till insyn	40
7.4.3 Inskränkningar i rätten till insyn	41
7.4.4 Intyg över att insyn förvägrats	42
8 PENSIONSANSTALTENS OCH PSC:S RÄTT ATT LÄMNA UT SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER	43
8.1 Grunderna för utlämnande av uppgifter	43

Juridiska avdelningen

21.8.2002

8.2 Arbetsgivaren	43
8.3 Övriga pensionsanstalter, PSC och besvärsinstanserna	44
8.4 Utredande av missbruk	44
8.5 Utredande av brott	45
8.6 Skatteförvaltningen	45
8.7 Registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet	45
8.8 Pool och annan instans som sköter grupplivförsäkring	46
8.9 Utländsk myndighet och utländskt kollegialt organ	46
8.10 Serviceföretag och ombud	47
8.11 Forskning och statistikföring.....	47
8.12 Rätt att vidarebefordra uppgifter som har fått av andra	48
9 UTLÄMNANDE AV UPPGIFTER TILL ETT LIVFÖRSÄKRINGSBOLAG OCH INOM FÖRETAGSGRUPPEN	50
9.1 Utlämnande av uppgifter inom företagsgruppen	50
9.1.1 Utlämnande av uppgifter för att utföra uppdrag enligt arbetspensionslagarna	50
9.1.2 Uppgifter för annan verksamhet	50
9.1.3 Utlämnande av kunduppgifter.....	50
9.2 Utlämnande av uppgifter till livförsäkringsbolag	51
9.3 Individuell pensionsförsäkring	51
9.3.1 Uppgörande av försäkringsavtal	51
9.3.2 Uppgifter för utredning av rätt till avdrag i beskattningen.....	51
9.4 Grupptilläggspensionsförsäkring ordnad av arbetsgivaren	52
9.4.1 Skötsel av giltigt tilläggspensionsskydd.....	52
9.4.2 Ändring av giltigt tilläggspensionsskydd	53
9.4.3 Ordnanande av nytt tilläggspensionsskydd	55
9.5 Sekretessplikten för den som får uppgifterna.....	57
10 PENSIONSANSTALTERNAS OCH PENSIONSSKYDDSCENTRALENS RÄTT ATT FÅ UPPGIFTER	58
10.1 Uppgifter som fås av arbetstagaren	58
10.2 Uppgifter från arbetsgivaren.....	59
10.3 Uppgifter från en försäkrings- och pensionsanstalt samt myndighet som verkställer lagstadgad försäkring	60
10.4 Uppgifter från hälsovården.....	61
10.5 Uppgifter från utbetalare av förmåner som inverkar på rätten till återstående tid och arbetspensionstillägg.....	62
10.6 Uppgifter för forsknings- och statistikändamål	62
10.7 Kostnaderna för de erhållna uppgifterna	62
11 ALFABETISKT REGISTER ÖVER UTLÄMNANDE AV SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER.....	64

Juridiska avdelningen

21.8.2002

1 ALLMÄNT OM SEKRETESS OCH SEKRETESSBESTÄMMELSERNA

1.1 Bakgrund

När arbetspensionssystemet i Finland kom till fanns det ingen omfattande reglering om sekretess, vare sig på internationell eller nationell nivå. Liksom flera andra speciallagar hade arbetspensionslagarna emellertid bestämmelser som förbjöd utlämnande av vissa uppgifter utan samtycke från den som uppgifterna gällde.

År 1981 satte Europarådet i kraft en konvention om skydd av enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter. Finland tillträdde konventionen år 1991. I samband med tillträdet stiftades personregisterlagen som trädde i kraft 1.1.1988 med begränsningar för användningen och behandlingen av personuppgifter. På den tiden tillämpades också en lag som hade getts år 1951 om allmänna handlingars offentlighet.

År 1995 gavs EU:s allmänna direktiv om integritetsskydd, och samma år förnyades i Finland bestämmelserna om grundläggande rättigheter i grundlagen, vilka senare överfördes utan ändringar i sak till Finlands grundlag som trädde i kraft 1.3.2000.

EU:s direktiv om skydd av den personliga integriteten syftar till att trygga fysiska personers rättigheter och frihet, speciellt deras rätt till integritetsskydd vid hanteringen av personuppgifter samt dessa uppgifters fria rörlighet mellan EU-medlemsländerna. Direktivet förutsätter att varje medlemsland ser till att dess lagstiftning tillämpas i enlighet med direktivet vid behandlingen av personuppgifter i medlemslandet eller i övrigt vid behandlingen av personuppgifter i anslutning till medlemslandet.

Bestämmelserna i grundlagen om de grundläggande rättigheterna betonar skydd av den personliga integriteten och privatlivet. Enligt den är sekretessen av personuppgifter närmare reglerad i lag.

Till följd av direktivet om integritetsskydd och den nya grundlagen blev det aktuellt att förnya personuppgiftslagen. Personuppgiftslagen stiftades och i och med den upphävdes den gamla personregisterlagen. Personuppgiftslagen trädde i kraft 1.6.1999, och senare, 1.12. samma år, trädde lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i kraft, genom vilken den tidigare gällande lagen om allmänna handlingars offentlighet upphävdes.

Reformerna ledde till att också speciallagarna behövde ses över. Därför förnyades, bl.a. sekretessbestämmelserna i arbetspensionslagarna, som trädde i kraft 1.10.2002.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

1.2

Uppgiftskategorier

De uppgifter som behandlas i pensionsärenden kan uppdelas i två kategorier: personuppgifter och övriga uppgifter.

Personuppgiftslagen gäller endast personuppgifter, med vilka avses alla slags anteckningar som beskriver en fysisk person eller hans egenskaper eller levnadsförhållanden, som kan hänföras till honom själv eller hans familjemedlemmar. Personuppgifter är således namn, personbeteckning, adress, sjukdomsdiagnos och förvärvsinkomster. Övriga uppgifter (opersonliga uppgifter) är generella till sin natur och kan inte hänföras till en viss person. Övriga uppgifter gäller också uppgifter om företag som inte innehåller persondata, till exempel uppgifter om företags resultat eller statistiska uppgifter om företaget.

1.3

Sekretessbestämmelserna

Offentlighetslagen

Offentlighetslagen är en allmän lag som tillämpas m inte något annat bestäms särskilt i speciallagarna.

Offentlighetslagen tillämpas i arbetspensionssystemet när det är fråga om utövande av offentlig makt. I arbetspensionslagarna föreskrivs dock att bestämmelserna i offentlighetslagen om handlingssekretess, tystnadsplikt samt utlämnande av uppgifter skall tillämpas vid skötseln av de uppgifter som regleras i arbetspensionslagarna även när det inte är fråga om utövande av offentlig makt.

Enligt offentlighetslagen är myndigheternas handlingar offentliga, om det inte i någon lag uttryckligen bestäms att de är sekretessbelagda. Var och en har rätt att be om att få ta del av en offentlig myndighetshandling.

Huvudparten av de ärenden som behandlas inom arbetspensionssystemet är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen. Bestämmelserna i offentlighetslagen om handlingars offentlighet blir således sällan tillämpliga.

Personuppgiftslagen

Personuppgiftslagen är en allmän lag som tillämpas, om inte annat föreskrivs särskilt i någon speciallag.

Personuppgiftslagen reglerar behandlingen av personuppgifter. Med hantering av personuppgifter avses, bl.a. insamling, registrering, användning och utlämnande av personuppgifter.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

I arbetspensionssystemet tillämpas bestämmelserna i personuppgiftslagen vid hanteringen av personuppgifter. Personuppgiftslagen gäller således inte vid hanteringen av uppgifter om företag.

Lagen om pension för arbetstagare (APL)

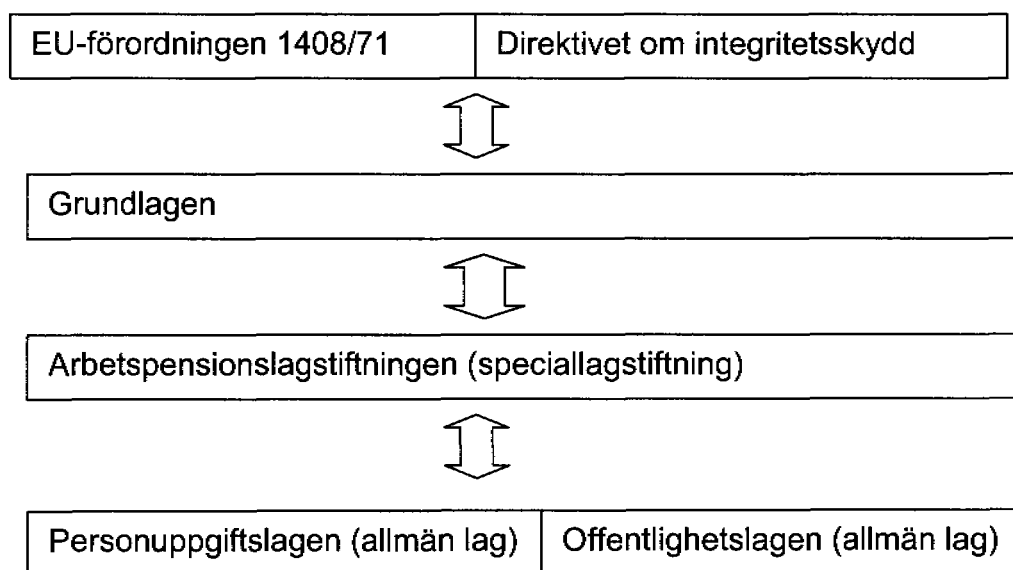
APL innehåller flera specialbestämmelser om rätt att få och lämna ut uppgifter. Med stöd av dem kan, till exempel pensionsanstalterna när de verkställer APL, sinsemellan utbyta sådana uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen. Till den del som APL avviker från offentlighetslagen eller personuppgiftslagen tillämpar arbetspensionssystemet bestämmelserna i APL.

Övriga speciallagar

Det finns flera olika lagar som innehåller bestämmelser som förpliktar pensionsanstalterna eller PSC att lämna ut sekretessbelagda uppgifter. Pensionsanstaltens och PSC:s skyldighet att lämna ut uppgifter bestäms således inte enbart på basis av offentlighetslagen eller personuppgiftslagen. Om någon instans har en lagstadgad rätt att få uppgifter från arbetspensionssystemet, är pensionsanstalten och PSC skyldiga att lämna ut uppgifterna, trots att det är fråga om uppgifter som är sekretessbelagda i arbetspensionssystemet.

1.4

Sekretessbestämmelsernas inbördes förhållande

Bilden anger lagar som tillämpas i sekretessärenden. Den viktigaste EG-förordningen som tillämpas i arbetspensionssystemet är förordning 1408/71, som gäller anställda, egenföretagare och deras familjemedlemmar när de flyttar inom gemenskapen. Denna förordning skall tillämpas oberoende av nationell lagstiftning. Övriga direktiv däremot styr den nationella lagstiftningen och tillämpas således inte direkt. I praktiken söker man i allmänhet inte heller tillämpliga sekretessregler direkt i grundlagen, eftersom grundlagsbestämmelserna har beaktats vid stiftandet av de allmänna lagarna och speciallagarna. Av de nationella bestämmelserna tillämpas i första hand bestäm-

Juridiska avdelningen

21.8.2002

melse i speciallagarna, såsom arbetspensionslagarna. Om det inte går att finna en tillämplig bestämmelse i speciallagen, tillämpas de allmänna lagarna, såsom personuppgiftslagen eller offentlighetslagen. Om ärendet omfattas av bestämmelser både på högre och lägre lagnivå, ges den högre lagnormen företräde.

När en sekretessbestämmelse tillämpas i ett givet fall gäller följande principer:

Nationella ärenden

När man börjar utreda sekretessaspekten i ett ärende söks svaret i första hand i speciallagstiftningen. Speciallagarna, såsom arbetspensionslagarna, skattelagarna, bestämmelserna om social trygghet m.fl. tillämpas i första hand framom de allmänna lagarna, såsom personuppgiftslagen och offentlighetslagen.

När det är klart vad speciallagen- eller lagarna föreskriver om saken, är det dessutom viktigt att utreda vad, t.ex. de allmänna lagarna föreskriver om saken.

Internationella ärenden, EU/EES-länder

När det är fråga om ärenden där handläggningen förutsätter kommunikation med ett annat EU/EES-land, tillämpar man i pensions- och övriga socialförsäkringsärenden artikel nr 84 i EG-förordningen 1408/71 om informationsutbyte mellan EU/EES-länderna. EG-förordningen är direkt tillämplig rätt och ges företräde framom nationella lagar.

När det är klart vad artikel 84 föreskriver, tillämpas dessutom nationella speciallagar och allmänna lagar till den del de inte strider mot artikeln.

Internationella ärenden, avtalsländer

När det är fråga om ett land utanför EU/EES-området som Finland har en överenskommelse om social trygghet med, tillämpas bestämmelserna i överenskommelsen. Om överenskommelsen inte har någon bestämmelse som kan tillämpas på ärendet, tillämpas de finska arbetspensionslagarna. Överenskommelserna om social trygghet sätts i kraft genom lag och de är således på samma nivå som arbetspensionslagarna.

Arbetspensionslagarna och socialtrygghetsavtalen innehåller bestämmelser om, till exempel utbyte av information mellan avtalsländerna. De tillämpas i första hand. Utöver dem tillämpas personuppgiftslagen och offentlighetslagen till den del de inte strider mot arbetspensionslagarna och socialtrygghetsavtalen.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Internationella ärenden, s.k. icke-avtalsländer

I fråga om länder som befinner sig utanför EU-området och som Finland inte har någon överenskommelse social trygghet med, tillämpas i första hand arbetspensionslagarna och också våra allmänna lagar, dvs. personuppgiftslagen och offentlighetslagen.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

2

OFFENTLIGHETSLAGEN

2.1

Offentlighetslagens ikraftträdelse och huvudsakliga innehåll

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller offentlighetslagen trädde i kraft 1.12.1999. Genom den upphävdes den tidigare gällande lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Offentlighetslagen innehåller bestämmelser om, bl.a. en parts och övrigas rätt att ta del av myndigheternas handlingar samt bestämmelser om tystnadsplikt för den som är verksam vid en myndighet, om handlingssekretess samt undantag från och upphörande av sekretess. Offentlighetslagen reglerar vidare myndigheternas skyldighet att underlätta tillgången till information och att främja god informationshantering.

2.2

Vem offentlighetslagen gäller

Offentlighetslagen gäller myndigheterna. Med myndigheter avses statliga ämbetsverk, domstolar, statens och kommunernas trafikinrättningar, kommunala myndigheter samt självständiga offentlighetsrättsliga inrättningar. Även arbetspensionsanstalterna inom den offentliga sektorn omfattas i sin helhet av offentlighetslagens tillämpningsområde.

Den privata sektorns arbetspensionsanstalter och PSC omfattas av offentlighetslagen till den del de utövar offentlig makt i sin verksamhet. Offentlighetslagens bestämmelser om handlingssekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande av information samt bestämmelser om rätt att lämna ut uppgifter tillämpas också inom arbetspensionssystemet då det inte är fråga om utövande av offentlig makt vid skötseln av uppgifter som är reglerade i arbetspensionslagarna eller skötseln av uppgifter som hänför sig till verkställandet av arbetspensionslagarna.

2.3

Offentlig maktutövning, skötseln av offentliga uppdrag och uppgifter som varken är utförande av offentliga uppdrag eller innebär offentlig maktutövning

Arbetspensionssystemet sköter huvudsakligen offentliga uppdrag. Dessa offentliga uppdrag innebär delvis utövning av offentlig makt. I arbetspensionssystemet omfattar emellertid verksamheten också sådana uppgifter där det inte är fråga om offentlig maktutövning eller utförande av offentliga uppdrag.

Bestämmelserna i offentlighetslagen skall med stöd av offentlighetslagen direkt tillämpas i situationer där offentlig makt utövas.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Utövande av offentlig makt

Med offentlig maktutövning avses, bl.a. beslutsfattande som inverkar på en enskild försäkrad persons eller arbetsgivares ställning. Därför är beslutsfattande som gäller försäkrade personer eller arbetsgivare, såsom pensionsbeslut, SITO-beslut eller beslut om fastställande av FöPL-arbetsinkomst utövande av offentlig makt. Inom arbetspensionssystemet utövas offentlig makt också när försäkringspremier tas ut eller när PSC fattar ett beslut om tvångsförsäkring eller beslut om vilken lag som skall tillämpas i ett ärende.

Offentliga uppdrag som inte innebär offentlig maktutövning

Sådana uppdrag inom arbetspensionssystemet som regleras i arbetspensionslagarna, men som inte är beslutsfattande som inverkar på en försäkrad persons eller arbetsgivares intresse eller rättighet eller i övrigt inverkar på den försäkrades eller arbetsgivarens ställning, betraktas inte som utövande av offentlig makt, utan som utförande av offentligt uppdrag. Till exempel PSC:s forsknings- och statistikverksamhet, som är en del av PSC:s lagstadgade uppgifter, är således utförande av ett offentligt uppdrag. Eftersom denna verksamhet inte innebär offentlig maktutövning, gäller offentlighetslagens bestämmelser inte direkt verksamhet av detta slag.

Arbetspensionslagarna innehåller emellertid en specialbestämmelse, enligt vilken sådana offentliga uppdrag som inte innebär offentlig maktutövning omfattas av offentlighetslagens bestämmelser om handlingssekretess och tystnadsplikt samt rätt att lämna ut uppgifter. Detta betyder att arbetspensionsanstalten kan lämna ut sekretessbelagda uppgifter till PSC för forsknings- och statistikändamål enligt de förutsättningar som nämns i offentlighetslagen.

Uppgifter som inte är offentliga uppdrag och inte innebär offentlig maktutövning

I arbetspensionssystemet sköter man också sådana uppgifter som inte innebär utövande av offentlig makt och som inte heller kan anses vara utförande av ett offentligt uppdrag. Sådana uppgifter är till exempel pensionsanstalternas placeringsverksamhet eller pensionsanstaltens eller PSC:s administrativa verksamhet. Sådan verksamhet omfattas inte av offentlighetslagens bestämmelser. Det ankommer således på pensionsanstalten och PSC att själva avgöra i vilken mån de vill lämna ut uppgifter om sin verksamhet till utomstående.

2.4

Allmän insyn och partsinsyn

Omfattningen av rätten att ta del av uppgifter enligt offentlighetslagen bestäms utgående från om det är fråga om var och ens (allmän insyn)

Juridiska avdelningen

21.8.2002

rätt att få uppgifter eller en parts rätt att ta del av information (partsinsyn).

Med allmän insyn avses att offentliga handlingar enligt huvudregeln skall ges till påseende för vem som helst som begär dem.

Med partsinsyn avses att en part har rätt att ta del av innehållet i en sekretessbelagd handling. Grundvillkoret är i så fall att handlingen kan eller har kunnat inverka på behandlingen av partens ärende. Den som ansöker om pension, söker ändring i beslut eller någon annan person vars intresse eller rättighet ärendet gäller har partsställning. Närmare beskrivning av partens rätt att ta del av uppgifter ingår i kapitel 7.

2.5

Sekretessbestämmelserna begränsar utlämnande av uppgifter

Arbetspensionslagarna innehåller inte längre, med ett undantag när, särskilda bestämmelser om sekretess, utan i arbetspensionsärenden bestäms sekretessen enligt offentlighetslagens sekretessbestämmelser. I offentlighetslagen föreskrivs sekretess för, bl.a. uppgifter om hälsotillstånd, personliga omständigheter, en persons ekonomiska ställning samt affärs- och yrkeshemligheter. Den enda sekretessbestämmelsen i arbetspensionslagstiftningen gäller sådana handlingar och uppgifter i samband med verkställigheten av arbetspensionslagarna som gäller arbetsgivarens ekonomiska ställning.

I arbetspensionssystemet, särskilt när det är fråga om offentlig maktutövning, är de uppgifter som behandlas så gott som utan undantag sekretessbelagda. Dessa uppgifter får inte lämnas ut utan samtycke eller stöd av särskilda lagbestämmelser åt någon annan än parten själv.

2.6

Skyldigheten att underlätta tillgången till information

Även om sekretessbestämmelserna och villkoren för offentlig maktutövning begränsar offentlighetslagens tillämpningsområde, bör arbetspensionssystemet för sin del försöka underlätta tillgången till information och främja god informationshantering i samklang med offentlighetslagens syfte.

Eftersom uppgifter i sekretessbelagda handlingar kan lämnas ut i mycket begränsad omfattning, bör arbetspensionsanstalterna på eget initiativ informera om sin verksamhet. I offentlighetslagens bemärkelse kan denna information i praktiken ske, till exempel genom att anstalterna ger ut broschyrer, statistik och andra publikationer samt informerar om tjänster, beslutspraxis och utvecklingen på sitt verksamhetsområde. Faktum är att sådan verksamhet har utövats inom arbetspensionssystemet redan innan offentlighetslagen trädde i kraft.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

3

PERSONUPPGIFTLAGEN

Personuppgiftslagen är en allmän lag, vars bestämmelser tillämpas i arbetspensionssystemet vid behandlingen av uppgifter som gäller försäkrade personer, personer som ansöker om pension eller pensions-tagare. Personuppgiftslagen omfattar inte hanteringen av uppgifter som gäller juridiska personer, till exempel företag.

Personuppgiftslagen tillämpas alltid vid behandling av personuppgifter, om inte annat föreskrivs i någon annan lag. Enligt 8 § 3 mom. personuppgiftslagen gäller dock om rätten att få uppgifter ur myndigheternas personregister och om annat utlämnande av personuppgifter ur dessa personregister vad som föreskrivs i offentlighetslagen. I detta sammanhang betraktas arbetspensionsanstalterna och PSC som myndigheter. Således bestäms rätten att lämna ut och ta del av uppgifter - även personuppgifter i arbetspensionssystemet - enligt offentlighetslagen.

Personuppgiftslagens principer om god informationshantering omfattar, bl.a.: krav på aktsamhet, planering, ändamålsbundenhet, relevans och felfrihet samt konfidentialitet.

Personuppgiftslagen innehåller också bestämmelser om, bl.a.:

- användning av personbeteckning
- uppgörande av registerbeskrivning,
- informationsskyldighet,
- den registrerades rätt att kontrollera uppgifter om sig själv
- behandling av känsliga uppgifter
- datasäkerhet och lagring av uppgifter samt
- dataombudsmannen och datasekretessnämnden.

3.1

Personuppgifter

Med personuppgifter avses alla slags anteckningar som beskriver en fysisk person eller egenskaper eller levnadsförhållanden, som kan hänföras till honom själv. Lagen tillämpas således i princip på alla uppgifter som gäller en person.

Med personuppgifter avses också uppgifter om privata yrkesutövare eller näringsidkare. Som personuppgifter betraktas dock inte uppgifter som enbart gäller privata yrkesutövares eller näringsidkares verksamhet.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

3.2 Register

Personregistret består av personuppgifter som hör samman på grund av sitt användningsändamål. Utöver register som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling är också manuella system personregister, såsom kartotek, förteckningar eller arkiv, där det är lätt att ta fram uppgifter om en viss person.

3.3 Allmänna förutsättningar för hanteringen

Med behandling av personuppgifter avses insamling, registrering, organisering, användning, översändande, utlämnande, lagring, ändring, samkörning, blockering, utplåning och förstöring av personuppgifter samt andra åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifterna.

Personuppgifter får behandlas, bl.a. med den registrerades entydiga samtycke, på uppdrag av den registrerade eller om behandlingen är reglerad i lag eller föranleds av en uppgift eller förpliktelse som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom med stöd av lag. Personuppgifter får också behandlas, om den registrerade på grund av ett kund-, eller tjänstgöringsförhållande, ett medlemskap eller något annat därmed jämförbart förhållande har en saklig anknytning till den registeransvariges verksamhet (*anknytningskrav*).

I arbetspensionssystemet får uppgifter behandlas av flera skäl. Behandlingen av uppgifter baserar sig på ett kund- eller tjänstgöringsförhållande och vid handläggningen av arbetspensionsärenden är det fråga om en uppgift eller förpliktelse som anvisas i lag eller som påförts med stöd av lag. Att upprätthålla databaser hör också till PSC:s lagstadgade uppgifter och arbetspensionsanstalterna skall kunna sköta sina lagstadgade uppgifter.

3.4 Den registrerades rättigheter

Var och en har rätt att få veta vilka uppgifter om honom som har registrerats i ett personregister eller att registret inte innehåller uppgifter om honom. Var och en har dessutom rätt att kräva att felaktiga uppgifter i registret om honom själv skall rättas, har rätt att förbjuda den registeransvarige att behandla uppgifter som gäller honom själv samt allmän rätt att få information om behandlingen av personuppgifterna. Se närmare punkt 7.4 om rätt till insyn.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

3.4.1

Rättelse av fel

Den registeransvarige skall utan obefogat dröjsmål på yrkande av den registrerade rätta, utplåna eller komplettera en personuppgift som ingår i ett personregister och som med hänsyn till ändamålet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad. Märk väl att en oriktig uppgift inte alltid innebär att uppgiften måste utplånas. Trots att felet i registret rättas, kan det med hänsyn till ändamålet med behandlingen vara skäl att spara den uppgift som visat sig vara oriktig.

Den registeransvarige kan också på eget initiativ rätta en oriktig, bristfällig och föråldrad uppgift.

Den registeransvarige skall också efter bästa förmåga förhindra att en oriktig uppgift sprids. Den registeransvarige skall underrätta om rättelsen till den som han har lämnat ut eller av vilken han har fått den oriktiga personuppgiften. Anmälan om att uppgiften har rättats behöver emellertid inte göras, om anmälan är omöjlig att göra eller kräver oskäligt mycket besvär.

Om den registeransvarige inte godkänner den registrerades yrkande att uppgiften skall rättas, skall han ge ett skriftligt intyg om detta. Intyget skall ges även om den registrerade inte särskilt ber om ett sådant. I intyget skall också nämnas skälen till att yrkandet inte har godkänts. Den registrerade kan föra saken till dataombudsmannen för behandling. Förfarandet är således detsamma som vid verkställandet av rätten till insyn.

3.4.2

Allmän information om informationshanteringen

Principerna i personuppgiftslagen och god informationshantering förutsätter att den registrerade får veta hur uppgifter om honom själv behandlas. Därför bör den registeransvarige i mån av möjlighet på eget initiativ ge information till den registrerade.

Inom arbetspensionssystemet sköts informationen, bl.a. så att det i pensionsansökningsblanketten kortfattat berättas om var pensionsanstalten kan få uppgifter om sökanden och vart uppgifterna i ansökan kan överlåtas.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

3.5

Den registeransvariges skyldigheter

3.5.1

Grunder för behandlingen

Behandlingen av personuppgifter skall vara sakligt motiverad med hänsyn till den registeransvariges verksamhet. Inom arbetspensionssystemet är registreringen av nödvändiga personuppgifter sakligt motiverat, eftersom registreringen av personuppgifter är nödvändigt för att kunna sköta de uppgifter som föreskrivits i lag.

3.5.2

Planering och ändamålsbundenhet

Planeringen av hur personuppgifter skall behandlas förutsätter att de ändamål för vilka personuppgifter behandlas samt varifrån personuppgifter i regel samlas in och vart personuppgifter i regel lämnas ut, skall anges innan personuppgifter ordnas som ett personregister.

Ändamålsbundenhet innebär att personuppgifter får användas endast för sådana ändamål för vilka de har skaffats.

3.6

Förutsättningarna i personuppgiftslagen för upprättande av register

3.6.1

Definieringen av ändamål, informationskällor och utlämnande av uppgifter

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter och regelmässiga informationsöverföringar skall alltid definieras innan ett nytt register görs upp. När ett register upprättas skall åtminstone följande saker beaktas:

- 1) När ändamålet med behandlingen av personuppgifter definieras skall den registeransvarige ange för vilka funktioner registret behövs och personuppgifterna behandlas. Samtidigt skall registret namnges, för att det skall kunna identifieras och hållas åtskilt från den registeransvariges övriga register.
- 2) De regelmässiga informationskällorna definieras genom att ange de instanser varifrån uppgifterna har erhållits då registret gjordes upp och vid upprätthållandet av det. Samtidigt skall den registeransvarige ange på vilket sätt uppgifterna inhämtas.
- 3) Vid angivandet av att uppgifter i regel lämnas ut specificeras både uppgiftsmottagare och grunderna och sättet för utlämnandet.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter samt de regelmässiga överföringarna av uppgifter kan senare definieras på nytt, om det

Juridiska avdelningen

21.8.2002

med hänsyn till förändrade omständigheter är nödvändigt. Det nya användningsändamålet får dock inte avvika väsentligt från det ursprungliga.

För att få en uppfattning om hur integritetsskyddet har ordnats innan registret görs upp, bör den registeransvarige på förhand också planera datasäkerheten, användarrättigheterna, arkiveringen och utplåningsförfarandet.

3.6.2

Registerbeskrivning

Den registeransvarige skall göra upp en registerbeskrivning med åtminstone följande uppgifter:

- 1) den registeransvariges (och vid behov dennes företrädares) namn och kontaktuppgifter;
- 2) ändamålet med behandlingen av personuppgifter;
- 3) en beskrivning av en grupp eller grupper av registrerade personer och de uppgifter eller uppgiftskategorier som hör samman med dem;
- 4) vart uppgifter i regel lämnas ut och om uppgifter överförs till stater utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, samt
- 5) en beskrivning (allmän) av principerna för registerskyddet

Registerbeskrivningen är således en specifikation över de uppgiftskategorier som ingår i registret. Utöver det i lagen föreskrivna minimiinnehållet kan registerbeskrivningen också innehålla annan information.

En registerbeskrivning skall göras upp av personregister som upprätthålls både manuellt och med hjälp av automatisk databehandling. Registerbeskrivningen skall hållas allmänt tillgänglig.

Enligt offentlighetslagen skall beskrivningar av datasystem samt av offentliga uppgifter som kan fås ur dem upprättas och hållas allmänt tillgängliga av den registeransvarige. Det krävs dock inte någon separat beskrivning av datasystemet, utan det räcker med att de offentliga uppgifterna nämns i registerbeskrivningen.

3.7

Behandling av personbeteckning

Personuppgiftslagen ställer vissa krav på behandlingen av personbeteckningar. Inom arbetspensionssystemet är det tillåtet att använda

Juridiska avdelningen

21.8.2002

personbeteckning, eftersom arbetspensionsförsäkringen är lagstadgad verksamhet, där det är absolut nödvändigt att tillförlitligt kunna individualisera försäkrade och övriga personer, samt också för att behandlingen skall kunna löpa flexibelt och den registrerade själv få sitt rättskydd tillgodosett.

Dock kräver behandlingen av personbeteckning alltid särskild noggrannhet. Det är således förbjudet att, till exempel anteckna personbeteckningen synligt på ett kuvert. Personbeteckningen får inte i övrigt heller i onödan förekomma i brev eller andra handlingar.

3.8

Skyldighet att anmäla till dataombudsmannen

I princip skall den registeransvarige underrätta dataombudsmannen om automatisk behandling av personuppgifter genom att till denne sända en registerbeskrivning. Anmälningsskyldigheten gäller emellertid inte i vissa särskilt uppräknade fall. Arbetspensionssystemet omfattas inte av anmälningsskyldigheten, eftersom behandlingen av uppgifter baserar sig på ett kund- eller betjäningförhållande och upprätthållandet av databaser hör till PSC lagstadgade uppgifter.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

4 HANDLINGAR

4.1 Allmänt

Bestämmelserna i offentlighetslagen gäller arbetspensionssystemet till den del som systemet sköter uppgifter, där offentlig makt utövas.

Offentlighetslagen föreskriver vilka handlingar som omfattas och vilka som inte omfattas av offentlighetslagen. Enligt huvudregeln är de handlingar som omfattas av offentlighetslagen offentliga. Var och en som vill ta del av uppgifter i offentliga handlingar har rätt till det. Det är möjligt att avvika från denna huvudregel endast om det uttryckligen bestäms i lag. En handling som omfattas av offentlighetslagen är således offentlig, om den inte är särskilt sekretessbelagd enligt offentlighetslagen eller någon annan lag.

4.2 Begreppet handling

Med handlingar avses förutom traditionella handlingar i pappersform även elektroniska handlingar, meddelanden som sparats med hjälp av automatisk databehandling, mikrofilmade dokument eller i övrigt uppgifter som kan uppfattas med tekniska hjälpmedel. Som handlingar betraktas till exempel beslut, ansökningar, läkarutlåtanden, olika slags promemorior, e-postmeddelanden samt registeruppgifter. En handling innehåller inte alltid text, utan som handling betraktas också, till exempel videofilmer eller ljudband.

I arbetspensionssystemet är en handling enligt offentlighetslagen en handling som innehas av arbetspensionsanstalten, PSC, pensionsnämnden eller försäkringsdomstolen och som har upprättats av eller inkommit till respektive instans för behandling av ett visst ärende eller i övrigt inkommit i samband med ett ärende som hör till respektive instans verksamhetsområde eller uppgifter.

En handling anses ha blivit upprättad av pensionsanstalten när den har upprättats på stället och, till exempel annanstans på uppdrag av pensionsanstalten. Till exempel ett pensionsbeslut eller en pensionsuträkning, som på uppdrag har upprättats av ett serviceföretag, anses således ha blivit upprättad av pensionsanstalten. Även sådana register som på pensionsanstaltens uppdrag sköts tekniskt av ett annat företag, anses vara en handling som upprättats av pensionsanstalten.

Pensionsanstalten anses vara innehavare av en handling som har lämnats ut på uppdrag av pensionsanstalten eller för utförandet av ett

Juridiska avdelningen

21.8.2002

visst uppdrag för pensionsanstaltens räkning. Pensionsanstalten är således innehavare av, till exempel sådana handlingar som anstalten ger till sitt ombud.

4.3

Handlingar som omfattas av offentlighetslagen

Utgångspunkten för offentlighetslagen är handlingars offentlighet. Handlingar som omfattas av offentlighetslagen är således offentliga, om det inte i någon lag uttryckligen bestäms att de är sekretessbelagda.

4.3.1

Beslut som gäller försäkrade personer eller försäkringstagare och övriga handlingar i samband med offentlig maktutövning

Offentlighetslagen gäller handlingar inom arbetspensionssystemet till den del som offentlig makt utövas vid verksamheten. Med offentlig maktutövning avses, bl.a. beslutsfattande som gäller försäkrade personer eller arbetsgivare, såsom pensionsbeslut, SITO-beslut eller beslut om fastställande av FöPL-arbetsinkomst. När försäkringspremier uttas betraktas det också som offentlig maktutövning. Av de uppgifter PSC sköter utövas offentlig makt i samband med, bl.a. tvångsförsäkring, tillämpningsavgöranden och registrering av frivilliga tilläggsförmåner.

Alla handlingar som är föremål för offentlig maktutövning i arbetspensionssystemet är handlingar i offentlighetslagens bemärkelse. På dem tillämpas således offentlighetslagens bestämmelser, om inte APL har specialbestämmelser om saken som föreskriver annat.

Huvudprincipen för offentlighetslagen är att handlingar som omfattas av lagen är offentliga. Dock är vissa uppgifter uttryckligen sekretessbelagda enligt offentlighetslagen, bl.a. uppgifter om en enskild persons hälso-tillstånd, ekonomiska ställning, personliga omständigheter eller ett företags affärs- eller yrkeshemligheter. Enligt APL är också uppgifter om arbetsgivarens ekonomiska ställning sekretessbelagda.

De handlingar som är föremål för offentlig maktutövning inom arbetspensionssystemet är i huvudsak sådana som innehåller sekretessbelagda uppgifter av detta slag. Följaktligen är handlingar som behandlas i samband med, till exempel pensionsbeslut, SITO-beslut, beslut om fastställande av FöPL-arbetsinkomst, debitering av försäkringspremier, tillämpningsbeslut, tvångsförsäkring eller registrering av frivilliga tilläggsförmåner sekretessbelagda till den del de innehåller uppgifter som är sekretessbelagda i lag. Sekretessen begränsar emellertid inte en parts rätt att ta del av uppgifter som gäller honom själv.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

4.3.2

Broschyrer, meddelanden, statistik, PSC:s cirkulär o.dyl.

PSC: s cirkulär och meddelanden styr den offentliga maktutövningen inom arbetspensionssystemet. Dessa cirkulär och meddelanden är således handlingar i offentlighetslagens bemärkelse. De innehåller inte uppgifter som är särskilt sekretessbelagda enligt lag och kan därför ges till vem som helst som begär dem.

Utöver cirkulären producerar arbetspensionssystemet mycket annat material som syftar till att klarlägga innehållet i arbetspensionslagstiftningen och informera om pensionsanstaltens verksamhet samt att ge vägledning och information till kunder. Detta material är redan i sig offentligt material, som kan ges till vem som helst som är intresserad av att ta del av det.

Statistik över arbetspensionsanstaltens beslutsprocesser, till exempel uppgifter om handläggningstider för ansökningar eller bifallsprocenter för ansökningar m.m. är handlingar som omfattas av offentlighetslagen. De innehåller inte uppgifter som är särskilt sekretessbelagda enligt lag och är därför offentliga och ges till vem som helst som är intresserad av att ta del av dem.

Föreskrifter som har upprättats för arbetspensionsanstaltens interna verksamhet, till exempel arbetsscheman eller processbeskrivningar, omfattas i allmänhet inte av offentlighetslagen.

Å andra sidan behöver inte "interna föreskrifter" som styr beslutsfattandet nödvändigtvis vara handlingar som inte omfattas av offentlighetslagen eller offentlighetsprincipen. Om föreskrifterna är avsedda att strukturera beslutsfattandet i framtiden, till exempel göra beslutspraxis i vissa ärenden mera enhetlig, är deras inverkan inte enbart en intern angelägenhet. Därför kan de inte betraktas som föreskrifter som har upprättats för enbart intern verksamhet, som inte hör till offentlighetslagens tillämpningsområde.

4.4

Handlingar som inte omfattas av offentlighetslagen

Utgångspunkten för offentlighetslagen är handlingars offentlighet. Offentlighetsprincipen tillämpas inte på handlingar som inte omfattas av offentlighetslagen. Detta betyder att uppgifter i en handling som inte omfattas av offentlighetslagen inte behöver ges ut till utomstående.

4.4.1

Privata handlingar

Privata brev eller e-postmeddelanden som skickas till arbetstagaren till hans arbetsplats omfattas inte av offentlighetslagen och är således inte

Juridiska avdelningen

21.8.2002

offentliga handlingar. Handlingar i samband med uppgifter som arbetstagaren sköter utanför pensionsanstaltens verksamhetsområde, till exempel handlingar i samband med förtroendeuppdrag, omfattas inte heller av offentlighetslagen, även om dessa handlingar anländer till arbetstagarens arbetsplats och således innehåller av pensionsanstalten.

4.4.2

Oavslutade ärenden, promemorior och utkast

Offentlighetslagen gäller inte anteckningar eller utkast, oavslutade handlingar eller exempelvis oavslutade beslut som arbetstagaren har på sin dator och som ännu är under beredning. Först när handlingen är färdig omfattas den av offentlighetslagen.

Handlingar i samband med ett pensionsärende som behandlas i arbetspensionssystemet omfattas av offentlighetslagen när ett beslut i ärendet har undertecknats eller på motsvarande sätt blivit bekräftat. Man bör observera att när beslut har getts eller behandlingen av ett ärende har avslutats blir, förutom beslutet, också övriga handlingar i samband med ärendet offentliga. När pensionsbeslutet har getts, har parten rätt att på begäran få, till exempel en kopia från pensionsanstalten av det bakgrundsmaterial som inverkat på beslutet, bl.a. kopia av avgörandeutkastet eller promemorian, där läkarmedlemmen gjort anteckningar.

Även om bakgrundsmaterialet till pensionsärendet blir offentligt först efter det att beslutet har fattats, har parten medan ärendet är anhängigt också rätt att få uppgifter om handläggningen av ärendet och om i vilket skede handläggningen befinner sig. Parten skall också beredas tillfälle att bli hörd, till exempel på grund av en ny utredning som framkommit i ärendet, om det med hänsyn till partens intresse anses vara uppenbart nödvändigt att han blir hörd. Skyldigheten att höra parten beskrivs närmare i PSC:s cirkulär A 27/2001 om behandlingen av arbetspensionsärenden och sökande av ändring.

Oberoende av om parten har ett ärende anhängigt i pensionsanstalten, har parten enligt personuppgiftslagen alltid rätt att kontrollera uppgifter som gäller honom själv. På basis av denna insyns rätt har parten rätt att få veta vilka uppgifter om honom som har förts in i ett personregister. Rätten att kontrollera uppgifter gäller också det bakgrundsmaterial som pensionsanstalten innehar för att fatta beslut i partens ärende, även om pensionsärendet fortfarande är anhängigt och något beslut ännu inte har fattats. En sådan kontrollbegäran enligt personuppgiftslagen bör göras skriftligt eller personligen hos den registeransvarige. Se närmare i kapitel 7 om partens rätt att ta del av uppgifter.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

4.4.3

Handlingar för internt bruk

Handlingar i samband med skötseln av arbetspensionsärenden

När offentlighetslagen stiftades var det nödvändigt att se till att de instanser som omfattas av offentlighetslagen fortsättningsvis kan kommunicera och utbyta åsikter fritt. Därför infördes bestämmelser om att handlingar i samband med sådan kommunikation och åsiktsutbyte inte omfattas av offentlighetslagen.

Offentligheten omfattar således inte fritt formulerade meddelanden som pensionsanstalterna och arbetstagarna på PSC utbyter sinsemellan eller skriftliga kommentarer i stället för diskussioner i samband med behandlingen av ett ärende. Det är alltså inte heller nödvändigt att ge ut sådana uppgifter till en part.

Om sådana meddelanden eller kommentarer emellertid innehåller uppgifter som inverkar på avgörandet av ett ärende, till exempel meddelanden i samband med förhandsmeddelandeförfarandet, skall meddelandet arkiveras med ärendet, och då omfattas det också av offentlighetslagen. Parten har alltid rätt att ta del av en handling som omfattas av offentlighetslagen, även om handlingen är särskilt sekretessbelagd enligt lag.

Handlingar som gäller PSC:s eller pensionsanstalternas interna administration

Offentlighetslagen gäller arbetspensionsanstalterna och PSC till den del de utövar offentlig makt när de sköter offentliga uppdrag. Pensionsanstalternas och PSC:s interna administration innebär inte offentlig maktutövning. Pensionsanstalternas och PSC:s interna mötesprotokoll eller till exempel styrelsens sammanträdesprotokoll är således inte offentliga.

Till de uppgifter som hör till den interna administrationen och som följaktligen inte omfattas av offentlighetslagen hör också, till exempel pensionsanstalternas organisationsbeskrivningar eller arbetstagarnas namn. Ledningens eller arbetstagarnas löner på pensionsanstalterna eller PSC är inte heller offentliga uppgifter.

Handlingar som gäller PSC:s och pensionsanstalternas personal

Offentlighetslagen gäller inte pensionsanstalternas eller PSC:s personaladministration. Handlingar som gäller till exempel personalens rekryteringsverksamhet eller uppgifter om arbetstidsuppföljningen är således inte offentliga.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Handlingar som skaffats för intern utbildning och informationssökning

Pensionsanstalternas organisering av den egna verksamheten omfattas inte av offentlighetslagen. Offentliga handlingar är således inte, exempelvis handlingar som skaffats för intern utbildning, informationssökning eller för motsvarande internt bruk eller material som skaffats för sådan verksamhet, såsom litteratur och utbildningsmaterial.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

5 SEKRETESS

APL innehåller inte längre någon specialbestämmelse om att sekretess i allmänhet skall iakttas i arbetspensionssystemet, utan i regel är det offentlighetslagens bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt som tillämpas inom systemet. Enda undantaget utgör uppgifter om arbetsgivarens ekonomiska ställning. APL har en specialbestämmelse om detta, enligt vilken även sådana uppgifter om arbetsgivarens ekonomiska ställning som enligt offentlighetslagen inte är ovillkorligen sekretessbelagda skall hemlighållas.

5.1 Skyldighet att iakttä sekretess

Skyldighet att iakttä sekretess innebär både handlingssekretess och *tystnadsplikt*. Sekretessen innebär också förbud mot utnyttjande av sekretessbelagd uppgift.

5.1.1 Handlingssekretess

En sekretessbelagd handling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling får inte förete eller lämnas ut till utomstående eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt förete eller lämnas ut till utomstående. Med utomstående avses personer som inte har som uppgift att handlägga ärendet. Utomstående är således inte enbart personer utanför pensionsanstalterna, utan till utomstående räknas också handläggarens arbetskamrater då handläggningen av ärendet inte hör till deras uppgifter.

Med att förete en handling avses inte enbart att handlingen har företetts någon aktivt. Handlingssekretess förutsätter också att man ser till att sekretessbelagda handlingar inte lämnas synliga eller att datorförbindelsen inte lämnas öppen så att en utomstående, till exempel en kund, städare eller ADB-stödperson kan se de sekretessbelagda uppgifterna. Sekretessen innebär också skyldighet att hemlighålla det faktum att en sekretessbelagd handling existerar, om blotta förekomsten av en sådan handling kan röja en omständighet som måste hemlighållas. Detta betyder att en uppgift om att, till exempel en person har en ansökan anhängig, redan i sig är en uppgift som måste hemlighållas.

I kapitel 7 redogörs för partens rätt att få uppgifter om en sekretessbelagd handling.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

5.1.2

Tystnadsplikt

Med tystnadsplikt avses förbud att röja en sekretessbelagd handling eller innehållet i sekretessbelagda uppgifter genom att till exempel berätta om det för utomstående.

Tystnadsplikten gäller även sådana uppgifter som skulle vara sekretessbelagda om de ingick i en handling. Detta innebär att också uppgifter om sekretessbelagda angelägenheter som inte har sparats eller inskrivits någonstans omfattas av tystnadsplikten.

För att bevara tystnadsplikten är det också viktigt att se till att inte utomstående ens i misstag kommer åt att eller råkar lyssna på, till exempel mötesdiskussioner där sekretessbelagda uppgifter behandlas.

5.1.3

Förbud mot utnyttjande av information

En person som har tystnadsplikt får inte använda sekretessbelagda uppgifter för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan. Sådana uppgifter får inte användas, även om det inte skulle leda till att den sekretessbelagda uppgiften samtidigt avslöjas för utomstående.

5.1.4

Vem som är skyldig att iaktta sekretess

Sekretessen gäller både dem som är anställda och dem som innehar förtroendeuppdrag på pensionsanstalterna, PSC, pensionsnämnden och försäkringsdomstolen. Sekretessen gäller också en praktikant eller någon annan som arbetar på pensionsanstalterna, PSC eller deras besvärsinstanser. Följaktligen gäller sekretessen, till exempel personer som utför sysselsättningsarbete, civiltjänstgörare samt personer som deltar i arbetsintroduktions- eller läroavtalsutbildning.

Sekretessen gäller även dem som verkar på uppdrag av pensionsanstalterna, PSC eller besvärsinstanserna eller dem som är anställda hos den som utför ett uppdrag. Sekretessen gäller således bland annat pensionsanstaltens ombud samt arbetstagarna på den servicebyrå som pensionsanstalterna anlitar.

Sekretessen gäller också dem som har fått kännedom om sekretessbelagda uppgifter med stöd av lag. Detta betyder att, till exempel instanser som får uppgifter från arbetspensionssystemet för forsknings- och statistikändamål är skyldiga att hemlighålla de sekretessbelagda uppgifter som utlämnats till dem.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

5.2

Uppgifter som är sekretessbelagda

De ur arbetspensionssystemets synvinkel viktigaste sekretessbelagda uppgifterna enligt offentlighetslagen är:

- uppgifter om hälsotillstånd,
- uppgifter om personliga omständigheter,
- uppgifter om en persons ekonomiska ställning samt
- affärs- och yrkeshemligheter.

APL innehåller dessutom en specialbestämmelse som föreskriver att sekretessbelagda är också sådana handlingar och uppgifter som hänförs till verkställandet av APL och som gäller arbetsgivarens ekonomiska ställning.

5.2.1

Uppgifter om hälsotillstånd

Med uppgifter om hälsotillstånd avses alla uppgifter som gäller en persons fysiska eller psykiska hälsa, alltså inte enbart ett läkarutlåtande eller en diagnos. Till exempel uppgifter om att en pensionsansökan är anhängig, pensionsbeslut eller rehabiliteringshandlingar är således sådana uppgifter som skall hemlighållas, eftersom det går att bilda sig en uppfattning om en persons hälsa på basis av dem.

5.2.2

Personliga omständigheter

En person har i princip rätt att leva sitt eget liv utan att utomstående befattar sig med hennes privatliv. Integritetsskyddet tryggas genom grundlagen och därför kan intrång i den personliga integriteten göras endast med stöd av lag.

Med personliga omständigheter avses till exempel uppgifter om en persons levnadsvanor, intressen, religiösa eller politiska åsikter, familjeliv, familjeförhållanden, pensionsansökan samt uppgifter om socialvårdstjänster som personen åtnjutit.

5.2.3

Ekonomisk ställning

Med ekonomisk ställning avses en privatpersons ekonomi i sin helhet. Sekretessbelagda uppgifter är således uppgifter om en försäkrad persons lön eller totala förmögenhet. Sekretessbelagda uppgifter är också

Juridiska avdelningen

21.8.2002

alla uppgifter om en persons pension, såsom pensionsrätt, pensionsbelopp och pensionsgrundande förvärvsinkomster.

APL innehåller dessutom en specialbestämmelse som gäller arbetsgivarens ekonomiska ställning. Arbetsgivaren kan vara en privatperson, ett företag eller ett bolag. Sekretessbelagda är sådana handlingar och uppgifter som hänför sig till verkställandet av arbetspensionslagarna och som gäller arbetsgivarens ekonomiska ställning.

Oberoende av sekretessen för uppgifter om arbetsgivarens ekonomiska ställning, har PSC och pensionsanstalterna uttryckligen med stöd av bestämmelsen i arbetspensionslagarna rätt att till en registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet anmäla uppgifter om utmätningbara APL-försäkringspremiefordringar på arbetsgivare.

Också när inbetalningen av försäkringspremier är fördröjd får uppgifterna om obetalda premier ges ut till den som på pensionsanstaltens vägnar driver in försenade försäkringspremier. När inbetalningen av APL- och FöPL-försäkringspremier är försenad kan premien sändas via utsokningsmyndigheten eller en indrivningbyrå för indrivning eller så kan premien indrivs genom s.k. trattaförfarande, som för närvarande sköts av Suomen Asiakastieto Oy.

5.2.4

Affärs- och yrkeshemligheter

En affärshemlighet kan vara vilken omständighet som helst i samband med ett företags affärsrörelse som gäller ekonomi, teknik eller know-how. Med yrkeshemlighet avses närmast hemligheter som har med yrkesskicklighet att göra. Det väsenliga i sammanhanget är att uppgifterna är av en viss kvalitet och att företaget vill hålla dem hemliga (uppgifterna har till exempel inte publicerats i årsberättelsen eller på Internet).

Affärs- och yrkeshemligheten omfattar bland annat pensionsanstaltens beslutsfattande och beslutsprocedurer. Sådana uppgifter offentliggörs inte.

Arbetsgivarens affärs- och yrkeshemlighet kan anses omfatta uppgifter om i vilken pensionsanstalt och på vilket sätt arbetsgivaren har ordnat pensionsskyddet för de anställda. Detta innebär således att uppgifter om i vilken pensionsanstalt vissa företag har tecknat en försäkring inte ges ut från pensionsanstalterna eller PSC åt andra än dem som enligt lag har rätt att ta del av uppgifterna. Pensionsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter om arbetsgivarnas försäkringar påverkas inte av att arbetsgivaren är skyldig att hålla information framme på arbetsplatsen om i vilken pensionsanstalt arbetsgivaren har ordnat pensionsskyddet för sina anställda.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

5.3

Personbeteckning

Personbeteckningen är inte i sig en sekretessbelagd uppgift. Det är i alla fall förbjudet att i onödan hantera personbeteckningar. Skyldigheten att iaktta aktsamhet enligt personregisterlagen förutsätter dessutom att den registeransvarige alltid behandlar personbeteckningar så att inte obehöriga kommer åt dem. En personbeteckning får alltså inte antecknas i, exempelvis en postförsändelse så att den är synlig till och med innan försändelsen har öppnats.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

6 UTLÄMNANDE AV UPPGIFTER I PRAKTIKEN

6.1 Offentliga och sekretessbelagda uppgifter

Endast ett fåtal av de uppgifter och handlingar som behandlas inom arbetspensionssystemet är offentliga för alla. Offentliga är då närmast pensionsanstaltens och PSC:s broschyrer, statistik, årsberättelser och övriga publikationer och innehållet i dem.

Övriga uppgifter är i princip sekretessbelagda. Sådana uppgifter kan ges åt andra än parten själv antingen

- med stöd av lag eller
- med samtycke av den som informationen gäller.

Offentliga uppgifter skall ges till vem som helst som begär dem. Den som ber om att få ta del av offentliga uppgifter behöver inte avslöja sin identitet eller ange orsaken till att han vill ha uppgifterna.

Om det inte är helt säkert att informationen är offentlig för alla, har uppgiftslämnaren två veckor på sig (i besvärliga fall en månad) att avgöra saken. Fram till ingången av år 2003 är dessa frister en månad och i besvärliga fall två månader. I oklara fall har uppgiftslämnaren således tid att reda ut saken.

Om pensionsanstalten eller PSC vägrar lämna ut de begärda uppgifterna, skall de avgöra saken genom ett överklagbart beslut.

6.2 Förutsättningar för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

6.2.1 Samtycke

Sekretessbelagda uppgifter kan lämnas ut till någon annan än parten själv när den som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke till det.

I allmänhet krävs det ett entydigt samtycke, för att uppgifterna skall kunna lämnas ut. Med ett entydigt samtycke avses en frivillig och individualiserad viljeyttring. Av samtycket skall klart framgå att personen samtycker till att de sekretessbelagda uppgifterna om honom ges ut till en viss instans. Den som ger sitt samtycke skall också förstå vad han eller hon samtycker till.

Samtycket kan vara skriftligt eller muntligt. Ett skriftligt samtycke är dock att föredra, eftersom dess existens är lätt att kontrollera.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Ett muntligt samtycke skall vara obestridligt. Det får inte råda oklarhet om att samtycket och dess innehåll existerar. Ett muntligt samtycke kan komma i fråga endast genom direkt kontakt med den som ger sitt samtycke.

6.2.2

Fullmakt

En fullmakt är ett bevis på befogenhet. Fullmakten är en förklaring från fullmaktsgivaren att en annan person (fullmaktstagaren) har rätt att handla på hans vägnar. Fullmaktstagarens handlingar är bindande för fullmaktsgivaren.

Detaljerna i en fullmakt kan variera. Den enklaste formen är en öppen rättegångsfullmakt, där förutom fullmaktens namn endast datum och fullmaktsgivarens underskrift är utsatt. Frågan om huruvida fullmakten existerar, till exempel på grund av att dateringen är föråldrad, måste prövas från fall till fall.

6.3

Utlämnande av uppgifter med stöd av lag

Inom arbetspensionssystemet kan sekretessbelagda uppgifter lämnas ut till någon annan än parten själv

- med stöd av en bestämmelse i APL eller
- med stöd av en bestämmelse i en speciallag.

Arbetspensionslagarna innehåller bestämmelser som förpliktar eller ger rätt att lämna ut uppgifter, oavsett sekretessbestämmelserna. Ett flertal övriga speciallagar innehåller också bestämmelser, enligt vilka pensionanstalten eller Pensionsskyddscentralen är skyldig att lämna sekretessbelagda uppgifter till olika myndigheter. Sådana bestämmelser ingår bland annat i följande lagrum:

- 46 a, 46 b och 46 e § folkpensionslagen
- 4 a § lagen om stämningmän (505/1986)
- 90 § lagen om förmyndarverksamhet (442/1999)
- 5 § lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/1990)
- 35 och 36 § polislagen (493/1995)
- 5 d § patientskadelagen (585/1986)
- 20 § lagen om klientens ställning och rättigheter inom social- och hälsovården (812/2000)

Juridiska avdelningen

21.8.2002

- 29 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984)
- 3 kap. 34 f § utsökningslagen (37/1895)
- 3 kap. lagen om beskattningsförfarande (1558/1995)

I punkt 11 finns ett alfabetiskt register över utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.

I praktiken utbyter myndigheterna med stöd av lag kontinuerligt information sinsemellan, till exempel i samband med behandlingen av pensionsansökningar, utbetalningen av pensioner och skötseln av arbetspensionsförsäkringar.

Den som ber om att få uppgifter som är sekretessbelagda är skyldig att visa på vilka grunder, till exempel med stöd av vilken lag, han begär uppgifter.

6.4

Verifiering av identiteten hos den som begär uppgifter

Kundens identitet måste verifieras, oberoende av om kontakten med kunden sker personligen, via telefon, fax, e-post eller per brev. Att enbart ange personbeteckningen räcker inte för att identifiera en person.

Vid personlig kontakt verifieras kundens identitet – om man inte känner kunden personligen – med hjälp av ett officiellt identitetskort (officiellt identitetsbevis, körkort, FPA-kort med innehavarens foto, pass, elektroniskt identitets- eller socialförsäkringskort). I handlingarna antecknas vem som har kontrollerat kundens identitet och på vilket sätt det har gjorts.

Förutom identiteten skall också kundens rätt att ta del av de uppgifter han begär alltid kontrolleras.

När en kund ber om uppgifter per telefon lämnas inga uppgifter ut, om uppringarens identitet är oklar. Uppringarens identitet kan kontrolleras, till exempel genom att fråga honom om detaljer i anslutning till ärendet och be honom ge tillräckligt exakta personuppgifter.

6.5

Uppgiftslämnare

Den instans som innehar uppgifterna bestämmer om de skall lämnas ut. Utgångspunkten är att den som begär uppgifter anvisas till den källa varifrån uppgifterna ursprungligen kommit. På detta sätt kan man säkerställa att den som behöver uppgifterna får rätta uppgifter i tillräcklig utsträckning. Den som ber om, bland annat ett läkarutlåtande eller någon annan medicinsk utredning anvisas i mån av möjlighet till den

Juridiska avdelningen

21.8.2002

instans som gett utlåtandet eller utredningen, till exempel den behandlande läkaren.

Parten har i varje fall alltid rätt att på begäran få alla uppgifter som gäller honom själv från den som innehar uppgifterna. Följaktligen måste, till exempel PSC på partens begäran lämna ut också sådana uppgifter till honom som PSC har fått från den privata eller offentliga sektorns pensionsanstalter eller Folkpensionsanstalten.

Uppgiftslämnare är den arbetstagare på PSC eller arbetspensionsanstalten som å tjänstens vägnar har rätt att lämna ut uppgifterna.

6.6

Beslut om utlämnande av handling eller information samt möjlighet att överklaga

När de uppgifter eller den kopia av en handling som en kund begärt överlämnas till honom, brukar man i allmänhet inte ge ett skriftligt beslut om överlämnandet.

Om uppgifter får ges ut endast på vissa villkor, kan ett skriftligt beslut emellertid ges med angivande av vissa villkor för vad uppgifterna får användas till.

Om den som ansvarar för utlämnandet av uppgifter vägrar lämna ut uppgifter som begärts med stöd av offentlighetslagen, skall han till den som begärt uppgifterna ange orsaken till vägran. Samtidigt skall den som begärt uppgifterna underrättas om sin rätt att föra frågan till prövning hos en myndighet. Med myndighet avses pensionsanstalten eller PSC, beroende på till vilken instans begäran har riktats.

När en begäran om uppgifter behandlas i pensionsanstalten eller PSC efter det att en arbetstagare har vägrat att lämna ut uppgifterna, ges ett skriftligt beslut om vägran. Åtminstone följande uppgifter bör nämnas i beslutet:

- när begäran har anlänt,
- eventuellt uppgift om att begäran har överförts till en annan arbetspensionsanstalt/myndighet och
- på vilken lagbestämmelse/sekretessbestämmelse det negativa beslutet baserar sig på och beslutsmotivering.

Till beslutet skall fogas en besväransvisning. Ett negativt eller positivt beslut som getts i enlighet med offentlighetslagen angående utlämnande av uppgifter kan överklagas på det sätt som regleras i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslut som givits av en arbetspensionsanstalt överklagas således hos den regionala behöriga förvaltningsdomstolen. Den regionala behörigheten bestäms enligt var den beslutsfat-

Juridiska avdelningen

21.8.2002

tande pensionsanstalten har sin hemort. Förvaltningsdomstolens beslut kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Om en uppgiftsbegäran som framställts med stöd av rätten till insyn enligt personuppgiftslagen förvägras, skall den registeransvarige utfärda ett skriftligt intyg över vägran till den som begärt uppgifterna. I intyget skall också nämnas skälen till att insyn har förvägrats. Den registrerade kan föra saken till dataombudsmannen för behandling. Dataombudsmannens beslut kan överklagas hos förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolens beslut i sin tur hos högsta förvaltningsdomstolen.

6.7

Hur uppgifter lämnas ut

De begärda uppgifterna kan bland annat meddelas muntligt, genom att skicka en kopia eller utskrift eller genom att bereda kunden möjlighet att ta del av uppgifterna på stället, till exempel genom att visa uppgifterna direkt på datorskärmen. Enligt offentlighetslagen – och naturligtvis i övrigt också med tanke på kundbetjäningens möjligheter – skall uppgifterna utlämnas i mån av möjlighet i den form som de begärts. Myndigheternas informationsutbyte kan också skötas via tekniska anslutningar mellan datasystemen (se närmare punkt 6.10).

6.8

Fax och e-post

Om sekretessbelagda uppgifter överlämnas per fax, kräver det särskild försiktighet och noggrannhet. Översändaren bör försäkra sig om att faxmeddelandet inte hamnar i fel händer (t.ex. vet att mottagaren väntar på meddelandet vid faxen eller att faxen finns i den mottagande myndighetens rum).

Via vanlig oskyddad e-post är det över huvud taget inte tillåtet att skicka sekretessbelagda uppgifter.

6.9

Elektronisk kundbetjäning

Arbetspensionsanstalterna erbjuder tjänster också elektroniskt, till exempel via Internet. När kommunikationen och handläggningen sker elektroniskt verifieras kundens identitet med hjälp av kundens personliga identifieringskoder som arbetspensionsanstalten beviljat (användarkod och lösenord).

Ett elektroniskt identitetskort är försett med foto och ett mikrochips som innehåller användarens kommunikationskod (e-kod). Elektroniska identitetskort används genom att ange ett personligt identitetsnummer (PIN) i datanät, såsom Internet. Kortet utfärdas av polisen och kan användas

Juridiska avdelningen

21.8.2002

för elektronisk personidentifikation och signering. Det är alltigenom tryggt att kommunicera med hjälp av ett elektronisk identitetskort.

Lagen om elektronisk kommunikation i förvaltningsärenden (1318/1999) trädde i kraft 1.1.2000. Lagen tillämpas vid all handläggning av förvaltningsärenden, alltså också arbetspensionsärenden.

6.10

Teknisk anslutning

En teknisk anslutning innebär att det är tekniskt möjligt att direkt i ett register se uppgifterna om en registrerad person. Ur datasombudsmannens synvinkel avviker en teknisk anslutning från sedvanligt utlämnande i och med att den registeransvarige delvis överlåter kontrollen över registret till en annan då han beviljar en anslutning, och därför är det fråga om ett mera omfattande utlämnande än det vanliga.

Förutsättningarna för att öppna en teknisk anslutning regleras både i offentlighetslagen och i lagen om pension för arbetstagare. I APL räknas flera olika instanser upp som har en möjlighet att öppna en teknisk anslutning till uppgifter i pensionssystemets register. Enligt offentlighetslagen har en myndighet dessutom en allmän möjlighet att öppna en teknisk anslutning till uppgifter i en annan myndighets (som också pensionsanstalterna likställs med) register.

6.11

Kostnaderna till följd av uppgiftsutlämnandet

Enligt personuppgiftslagen kan var och en med stöd av insynsrätten få uppgifter om sig själv en gång i året utan att det kostar någonting. Avgiftsfria är också uppgifter om en myndighetshandling som utlämnats med stöd av offentlighetslagen, om det inte har fastställts någon betalningsgrund för uppgifterna genom lag eller förordning.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

7 EN PARTS RÄTT ATT FÅ UPPGIFTER

7.1 Allmänt

En person och ett företag har i regel alltid rätt att få uppgifter som gäller dem själva. Rätten att få uppgifter gäller både offentliga uppgifter och, med vissa begränsningar, sekretessbelagda uppgifter. Rätten att få uppgifter och ta del av handlingar och registeruppgifter som gäller en själv kan basera sig på

- en bestämmelse i APL (17 § 1 mom. APL)
- partsställning eller rätt att ta del av handlingar som gäller en själv i enlighet med offentlighetslagen (11 och 12 § offentlighetslagen) eller
- rätt till insyn enligt personuppgiftslagen (26 § personuppgiftslagen)

Förutom personen själv har också en annan part vars rätt, förmån eller skyldighet saken gäller rätt att med vissa begränsningar få uppgifter också ur sekretessbelagda handlingar, om uppgifterna har påverkat eller har kunnat påverka behandlingen av hans eller hennes ärende.

7.1.1 Begäran om uppgifter som gäller en själv

Den som begär uppgifter känner inte nödvändigtvis till bestämmelserna om rätten att få ta del av uppgifter. Ofta begär man att få uppgifter som gäller en själv utan att hänvisa till något särskilt lagrum. Huvudregeln är att den som begär uppgifter skall utan obefogat dröjsmål beredas tillfälle att ta del av de uppgifter som gäller honom eller henne.

Vid behov bör innehållet i lagbestämmelserna förklaras för den som begär uppgifter, och han eller hon bör bli informerad om vilken betydelse och vilken inverkan hans eller hennes begäran har. Särskilt när det är oklart i vilken utsträckning eller till vilka delar uppgifter lämnas ut är grunderna för att lämna ut uppgifterna, d.v.s. lagrummet, av betydelse.

Som en praktisk hänvisning kan man säga att när en kund vill ta del av de handlingar som gäller honom eller henne själv är det fråga om en sådan situation som avses i 11 § offentlighetslagen.

Rätten till insyn enligt 26 § personuppgiftslagen är mycket omfattande och detaljerat reglerad och således en utpräglad personlig rättighet. Ofta

Juridiska avdelningen

21.8.2002

hänvisar man uttryckligen till denna rättighet, t.ex. med modellblanketten från dataombudsmannens byrå.

7.1.2

Tidsfrister för utlämnande av uppgifter

En begäran om att få uppgifter skall behandlas utan dröjsmål. Utgångspunkten är att en person skall omedelbart få de uppgifter som han eller hon har begärt. I oklara eller tvetydiga fall kan det dock vara skäl att reservera tid för att komma fram till rätt avgörande. Därför fastställs i lagen särskilda tidsfrister för utlämnande av uppgifter, d.v.s. när ett beslut senast skall fattas om utlämnande av uppgifter i besvärliga eller tvetydiga fall:

- offentlighetslagen: tidsfrist på två veckor eller, av särskilda skäl, en månad (14 § offentlighetslagen),
- personuppgiftslagen: tidsfrist på tre månader (28 § personuppgiftslagen).

Om en persons begäran om att ta del av de uppgifter som gäller honom eller henne själv inte tillmötesgås, ges vid behov ett beslut i ärendet till den som begärt uppgifterna. Se närmare i punkt 6.6 om avslagsbeslut och sökande av ändring.

7.2

Rätt att få uppgifter som gäller en själv enligt APL

En försäkrad person har rätt att på begäran få av pensionsanstalten och PSC de uppgifter som dessa har om hans eller hennes pensionsrätt. I regel lämnas de begärda uppgifterna ut i den form som arbetstagaren har begärt att få dem. Detta kan ske t.ex. genom att meddela uppgifterna muntligt, genom att ge en kopia eller utskrift av handlingen eller genom att visa uppgifterna på datorskärmen.

Uppgifterna om rätten till pension innefattar alla de uppgifter som påverkar en persons rätt till pension. En pensionssökande har således rätt att få uppgifter, förutom de anställningsuppgifter och uppgifter om företagarverksamhet som har meddelats till förvärvsarbetsregistret och de pensioner som tjänats in för dessa förvärvsperioder, även om pensionsanstaltens interna promemorior som har påverkat avgörandet i hans eller hennes pensionsärende.

En pensionssökande har rätt att på begäran få veta namnet på de personer som har deltagit i avgörandet av hans eller hennes ärende. Om pensionssökanden då han eller hon diskuterar med den som bereder ärendet eller i övrigt kräver att få diskutera med den läkarmedlem som har behandlat ärendet, anvisas han eller hon i första hand att diskutera ärendet med pensionsanstaltens överläkare eller motsvarande person.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Namnet på den läkare som har deltagit i avgörandet av ärendet meddelas dock till den sökande, om han så kräver. När det gäller ärenden om arbetsoförmåga med psykiska diagnoser och sökanden kräver att få diskutera med en läkare, hänvisas han i allmänhet först till överläkaren.

7.3

Partens rätt att få uppgifter med stöd av offentlighetslagen

Offentlighetslagen tillämpas inom arbetspensionssystemet på följande sätt:

- Sekretessbestämmelserna och bestämmelserna om utlämnande av uppgifter i offentlighetslagen tillämpas i arbetspensionsanstalterna och PSC både när dessa utövar offentlig makt och när de utför offentliga uppdrag.
- I övrigt tillämpas offentlighetslagen i PSC och den privata sektorns arbetspensionsanstalter endast när de utövar offentlig makt (till exempel när de fattar pensionsbeslut).

Var och en har rätt att få sådana uppgifter om innehållet i handlingar som kan eller har kunnat inverka på behandlingen av hans eller hennes ärende. Part kan vara den sökande, den ändringssökande eller en annan person vars rätt, intresse eller skyldighet ärendet gäller. Också en juridisk person, t.ex. ett företag eller bolag, kan vara part.

En part har rätt att få uppgifter ur sekretessbelagda handlingar som gäller även andra än honom eller henne själv, om en sådan handling kan eller har kunnat påverka behandlingen av hans eller hennes eget ärende. Därför har en part enligt offentlighetslagen även ålagts tystnadsplikt.

En person har rätt att få uppgifter som gäller honom eller henne själv, oberoende av om uppgiften har påverkat eller ens har kunnat påverka behandlingen av hans eller hennes ärende. Rätten att få uppgifter som gäller en själv är alltså till denna del mera omfattande än en annan parts rätt att få uppgifter.

7.3.1

Begränsningar av utlämnandet av uppgifter

Uppgift i en handling behöver inte lämnas ut om det strider emot ett mycket viktigt allmänt eller enskilt intresse (t.ex. konflikt mellan en person med begränsad rättslig handlingsförmåga och hans intressebevakares intressen, hot mot personalen eller en situation där utlämnandet av uppgifter om en persons hälsotillstånd kan förorsaka betydande fara för partens hälsa eller vården av hans hälsa).

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Dessutom behöver uppgifter inte lämnas ut förrän behandlingen av ärendet i ifrågavarande arbetspensionsanstalt har avslutats. Olika anteckningar och utkast till beslut är således inte offentliga. En part har dock alltid rätt att få veta i vilket skede behandlingen av hans eller hennes ärende befinner sig samt vad som redan har hänt vid behandlingen av hans eller hennes ärende.

7.4

En registrerad persons rätt till insyn enligt personuppgiftslagen

Paragraferna 26 – 29 i personuppgiftslagen innehåller bestämmelser om en registrerad persons rätt till insyn, begränsningar i och utövandet av denna rätt.

Med en registrerad person avses enligt personuppgiftslagen den som personuppgiften gäller. En registrerad person är alltså vilken som helst kund eller i arbetspensionssystemet försäkrad person, vars personuppgifter har sparats. Begreppet personuppgift behandlas i punkt 3.1.

7.4.1

Innehållet i rätten till insyn

Var och en har med stöd av rätten till insyn rätt att få veta vilka uppgifter om honom eller henne som har registrerats i ett personregister eller att registret inte innehåller uppgifter om honom eller henne. Huvudprincipen i personuppgiftslagen är en ovillkorlig rätt att få uppgifter.

Rätten till insyn omfattar i princip alla uppgifter om en person som ingår i register. En person har själv rätt att ta del av också sådant material som är skilt från registren men som det hänvisas till i registren. Således skall man också på begäran lämna ut uppgifter ur pensionsanstaltens interna beredningshandlingar och handlingar som erhållits från utomstående.

Genom rätten till insyn förverkligas principen om öppenhet i registerverksamheten och god informationshantering. Det är också viktigt att utöva rätten till insyn för att säkerställa att uppgifterna i registren är korrekta och riktiga.

7.4.2

Utlämnande av uppgifter med stöd av rätten till insyn

Begäran om insyn skall framföras antingen personligen i arbetspensionsanstaltens kundbetjäning eller i ett egenhändigt undertecknat brev eller i en på motsvarande sätt bestyrkt handling (se punkt 6.9 om elektronisk handling). Den registrerade personen, d.v.s. kunden, skall när han eller hon utövar sin rätt till insyn på begäran styrka sin identitet.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Rätten till insyn är en personlig rättighet och den registrerade personen kan inte befullmäktiga en annan person att utöva en rättighet som gäller honom eller henne personligen. Den registrerade personen behöver inte motivera sin begäran. Den registrerade personen skall dock uppge alla faktorer som är nödvändiga för att söka efter uppgiften.

Uppgifterna skall ges i en begriplig form. Enligt behov skall uppgifter på kodspråk i registren förklaras. Särskild uppmärksamhet skall alltid fästas vid att den registrerade personen får tillgång till endast de uppgifter som gäller honom eller henne själv.

Allmän information om innehållet i registren fås t.ex. från registerbeskrivningarna.

Färdiga (modell)blanketter för utövande av rätten till insyn finns t.ex. på dataombudsmannens byrås hemsida, www.tietosuoja.fi.

Utgångspunkten är att man inte får utta någon avgift för utövande av rätten till insyn, utan uppgifterna skall lämnas ut avgiftsfritt. En ersättning kan dock uttas om rätten till insyn utövas en andra gång under ett år. Den ersättning som uttas skall vara skälig och får inte överstiga de direkta kostnader som utlämnandet av uppgifterna förorsakar. Sådana kan vara t.ex. kostnader för datakörningar eller kopiering.

7.4.3

Inskränkningar i rätten till insyn

En registrerad person har utan hinder av bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt i regel rätt att få de uppgifter som gäller honom eller henne själv. Rätten till insyn kan begränsas endast om

- utlämnande av informationen kan medföra allvarig fara för den registrerades hälsa eller vård eller för någon annans rättigheter, eller om
- de personuppgifter som ingår i registret används uteslutande för historisk eller vetenskaplig forskning eller statistikföring.

Om endast en del av de uppgifter som gäller den registrerade är sådana att de inte omfattas av rätten till insyn, har den registrerade rätt att få veta vilka övriga uppgifter som har sparats om honom.

Grunderna för avvikelser från skyldigheten att lämna ut uppgifter ur arbetspensionssystemet gäller oftast begränsning av rätten till insyn av hälsoskäl, vilket motsvarar den praxis som följs inom arbetspensionssystemet om utlämnandet av uppgifter om hälsotillstånd. Var och en har i regel rätt att få de uppgifter om hälsotillstånd som gäller en själv, men om det gäller en sådan psykisk eller annan sjukdom, att utlämnande av uppgifterna kan skada en parts hälsotillstånd, blir man tvungen att

Juridiska avdelningen

21.8.2002

vägra. Bedömningen från fall till fall skall alltid överlåtas till den vårdande läkaren eller pensionsanstaltens läkare.

7.4.4

Intyg över att insyn förvägrats

Om den registeransvarige vägrar lämna uppgifterna, skall han ge ett skriftligt intyg om detta. I intyget skall också nämnas skälen till att insyn har förvägrats. Om den registeransvarige inte inom tre månader efter det att begäran har framlagts har gett den registrerade ett skriftligt svar, jämförelses detta med att insyn har förvägrats. Själva utlämnandet av uppgifterna kan ta längre tid.

Avsikten med ett skriftligt intyg över att insyn förvägras är att underlätta en eventuell fortsatt behandling av ärendet. Den registrerade kan föra saken till dataombudsmannen för behandling, om han eller hon så önskar. Dataombudsmannens beslut kan överklagas hos förvaltningsdomstolen på den ändringssökandes hemort.

Det är skäl för arbetspensionsanstalterna att uppgöra en förteckning över begäran om insyn, där det framgår datum för begäran och svar samt en beskrivning av de uppgifter som har getts i svaret.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

8

PENSIONSANSTALTENS OCH PSC:S RÄTT ATT LÄMNA UT SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER

8.1

Grunderna för utlämnande av uppgifter

PSC:s och pensionsanstaltens rätt eller skyldighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter kan basera sig på

- samtycke av den (t.ex. företag, anställd eller pensionstagare) som uppgifterna gäller (se närmare punkt 6.2.1 om samtycke) eller
- bestämmelse i lag.

I APL finns särskilda bestämmelser på basis av vilka pensionsanstalterna och PSC kan lämna ut uppgifter. De flesta situationer där pensionsanstalten eller PSC är tvungen att lämna ut uppgifter baserar sig dock på någon annan lag än APL. Den som begär uppgifter kan alltså på basis av någon särskild bestämmelse ha rätt att av pensionsanstalten eller PSC få uppgifter utan hinder av sekretessbestämmelserna. Till exempel FPA:s rätt att få uppgifter av pensionsanstalterna eller PSC baserar sig på folkpensionslagen eller andra lagar om FPA:s förmåner.

I detta kapitel redogörs närmast för pensionsanstaltens och PSC:s rätt att lämna ut uppgifter med stöd av APL. I kapitlet redogörs dessutom för arbetspensionsanstaltens rätt att till sitt serviceföretag eller ombud lämna ut uppgifter med stöd av offentlighetslagen, om utlämnande av uppgifter för forskning och statistikföringsändamål samt om vidarebefordran av uppgifter. I kapitel 11 finns en förteckning över de parter som har rätt att få uppgifter från arbetspensionssystemet med stöd av någon annan lag än APL.

8.2

Arbetsgivaren

En arbetsgivare har inte rätt att få alla uppgifter om sina anställda från pensionsanstalten eller PSC. De situationer då pensionsanstalterna eller PSC kan lämna ut uppgifter till arbetsgivaren om en anställd och hans eller hennes pensionsrätt har fastställts separat i APL.

Största delen av utbytet av uppgifter med arbetsgivaren sker i pensionsanstalten i samband med den normala pensionsförsäkringen. Arbetsgivaren meddelar pensionsanstalten sina anställdas anställningsuppgifter och uppdaterar dem med anledning av olika ändringar. Till arbetsgivaren kan man då meddela de nödvändiga uppgifterna (t.ex. löneuppgifter) för kontroll av anställningsuppgifterna.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Vid behandlingen av en arbetstagares pensions- eller rehabiliteringsärende kan pensionsanstalten behöva uppgifter av arbetsgivaren, t.ex. om hur arbetstagaren klarat av sitt arbete. Till arbetsgivaren kan uppgifter om arbetstagaren på begäran lämnas ut endast till den del som det är nödvändigt för att individualisera de begärda uppgifterna. Således är det tillåtet att begära en beskrivning av arbetet eller löneuppgifter som hänför sig till behandlingen av en pensionsansökan, fastän det avslöjar att en pensionsansökan är anhängig.

Även vid skötseln av rehabiliteringsärenden blir man ofta tvungen att kontakta arbetsgivaren. Vid skötseln av rehabiliteringsärenden måste man alltid avgöra från fall till fall vilka uppgifter som kan lämnas ut till arbetsgivaren. Till arbetsgivaren får man dock inte berätta mera om arbetstagarens ärenden än vad som är nödvändigt.

En beviljad pension förorsakar kostnader för arbetsgivaren. Pensionsanstalten har rätt att till arbetsgivaren lämna ut uppgifter om en förmån enligt arbetspensionslagarna som arbetstagaren har beviljats och förmånens belopp samt andra uppgifter som arbetsgivaren behöver för sin bokföring eller för fastställande av försäkringsavgifterna som förorsakas av arbetspensionerna. I regel lämnas uppgifterna ut till den arbetsgivare hos vilken arbetstagaren är anställd. Dock kan t.ex. uppgifter som är nödvändiga för att fastställa försäkringsavgifter som förorsakas av pensioner lämnas ut också till en tidigare arbetsgivare när ansvaret för den pension eller rehabiliteringspenning som arbetstagaren har beviljats ankommer på denna arbetsgivare.

8.3

Övriga pensionsanstalter, PSC och besvärsinstanserna

Den privata sektorns pensionsanstalter och PSC är skyldiga att lämna varandra samt till pensionsnämnden och försäkringsdomstolen sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett försäkrings-, pensions- eller förmånsärende som är under behandling eller som i övrigt är nödvändiga för att verkställa ett uppdrag inom arbetspensionssystemet.

8.4

Utredande av missbruk

Missbruk av socialskyddet sker vanligen så att en person får flera överlappande förmåner från flera olika ställen på grund av att han eller hon har uppgett fel uppgifter eller undanhållit uppgifter. För att få reda på sådana överlappande och obefogade ersättningar, möjliggör bestämmelserna om socialförsäkring som enskilt utredningsarbete en sammanslagning av sociala förmåner som har beviljats enligt olika lagar. En sådan sammanslagning av uppgifter kan göras av ministeriet, skatteförvaltningen eller en anstalt som sköter det lagstadgade socialskyddet

Juridiska avdelningen

21.8.2002

eller en sammanslutning som sköter en socialskyddsförmån som påverkas av en förmån enligt APL. Således kan en sammanslagning av uppgifter göras av t.ex. FPA eller pensionsanstalten.

För sådan engångssammanslagning av uppgifter eller andra kontrollåtgärder har PSC och pensionsanstalterna rätt att lämna ut personbeteckningen för en person som fått en förmån enligt arbetspensionslagarna och övriga individualiseringsuppgifter, uppgifter om betalda förmåner, uppgifter om arbetsgivaren samt övriga jämförbara uppgifter som är nödvändiga för att verkställa nämnda uppdrag. Uppgifter om hälsotillstånd eller uppgifter som skall beskriva en persons behov av socialvård får dock inte lämnas ut.

8.5

Utredande av brott

Pensionsanstalterna och PSC har enligt APL rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till polisen och åklagaren för att utreda brott och väcka åtal. De uppgifter som kan lämnas ut är personbeteckningen för en person som fått en förmån enligt arbetspensionslagarna och andra individualiseringsuppgifter, uppgifter om betalda förmåner, anställningar, löner, om arbetsgivaren samt övriga jämförbara uppgifter som är nödvändiga för att utreda brott som gäller socialskyddet och väcka åtal. Uppgifter om hälsotillståndet eller uppgifter som skall beskriva en persons behov av socialvård kan dock inte lämnas ut till polisen eller åklagaren.

8.6

Skatteförvaltningen

Pensionsanstalten och PSC har rätt att i enskilda fall både på begäran och på eget initiativ lämna ut sådana uppgifter till skatteförvaltningen som är nödvändiga för att uppfylla den övervakningsskyldighet som fastställs i lagen om förskottsuppbörd. Ett villkor för utlämnandet av uppgifter är dock att det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin förskottsinnehållningsskyldighet.

8.7

Registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet

Pensionsanstalten och PSC har rätt att till en registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet lämna ut uppgifter om en arbetsgivares obetalda utmättningsbara försäkringsavgiftsskulder.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

8.8

Pool och annan instans som sköter grupplivförsäkring

PSC har rätt att till arbetstagarnas grupplivförsäkringspool och LPA lämna ut namn, personbeteckning och dödsdatum för arbetstagare som avlidit före 65 års ålder och som arbetade i en anställning som omfattas av den privata sektorns arbetspensionslagar. Vidare har PSC rätt att lämna ut ovan nämnda personers förmånstagares namn och personbeteckning samt övriga motsvarande uppgifter som grupplivförsäkringspoolen eller LPA behöver för att avgöra om villkoren för att bevilja försäkringssumman uppfylls.

Samma uppgifter har PSC rätt att lämna ut även till Statskontoret och den kommunala pensionsanstalten för behandling av ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring.

8.9

Utländsk myndighet och utländskt kollegialt organ

PSC och pensionsanstalten har rätt att till en utländsk myndighet och ett utländskt kollegialt organ lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att verkställa uppdrag enligt en överenskommelse om social trygghet som gäller Finland eller en internationell bestämmelse om social trygghet.

Mellan EU-länderna tillämpas dessutom artikel 84 i förordningen om social trygghet, som ges företräde framom den nationella lagstiftningen. Enligt den kan ländernas behöriga myndigheter och anstalter (i Finland närmast SHM, PSC och FPA) utbyta uppgifter direkt sinsemellan på samma sätt som om de verkställde sin nationella lagstiftning. Myndigheterna kan också direkt kontakta de personer som ärendet gäller eller deras ombud.

På utlämnandet av uppgifter tillämpas enligt nämnda artikel det utlämnande landets lagstiftning. All senare överföring samt förvaring, ändring och förstöring av uppgifter sker enligt lagstiftningen i det mottagande landet.

Utlämnande av uppgifter för andra ärenden än arbetspensionsärenden

Utomlands kan man inte utan en uttrycklig internationell överenskommelse eller internationell bestämmelse om social trygghet lämna ut sekretessbelagda uppgifter för andra ärenden än arbetspensionsärenden.

Till exempel kan den svenska utsködningsmyndigheten inte få uppgifter om gäldenären ur arbetspensionssystemet, fastän uppgifterna kan lämnas ut till den finska utsködningsmyndigheten.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

En sådan begäran om uppgifter styrs till den ansvariga myndigheten i Finland, och på den ankommer det att utreda skyldigheterna i en eventuell internationell överenskommelse. Om det blir aktuellt att lämna ut uppgifter, lämnas uppgifterna av den finska myndigheten enligt eget övervägande.

8.10

Serviceföretag och ombud

Pensionsanstalten och PSC har med stöd av offentlighetslagen rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter för åtagande som den gett i uppdrag eller som annars utförs för dess räkning, om det är nödvändigt för att kunna utföra uppdraget.

Pensionsanstalterna kan således ge sekretessbelagda uppgifter till sina samarbetspartner, t.ex. översättningsbyråer, serviceföretag eller ombud som sköter uppdrag enligt arbetspensionslagarna inom arbetspensionsbolagens fält (se även punkt 9.1.).

Man har inte rätt att lämna ut uppgifter i vidare utsträckning än vad som är nödvändigt. Således, om man inte nödvändigtvis behöver individualiserade personuppgifter för att kunna utföra ett uppdrag, skall ur handlingarna i första hand avlägsnas personens eller sammanslutningens identifikationsuppgifter. Om det emellertid inte är uppenbart ändamålsenligt att avlägsna sådana sekretessbelagda uppgifter, t.ex. på grund av den stora mängden uppgifter eller för att det skulle försvåra förståelsen av ärendet, kan man låta bli att avlägsna identifikationsuppgifterna.

Pensionsanstalten eller PSC skall på förhand försäkra sig om att de utlämnade uppgifternas sekretess och skydd sköts ändamålsenligt. I praktiken är det bäst att uppgöra uppdragen skriftligt.

8.11

Forskning och statistikföring

Sekretessbelagda uppgifter kan lämnas ut för vetenskaplig forskning, statistikföring samt en myndighets utrednings- och planeringsuppdrag, om det är uppenbart att utlämnandet av uppgiften inte kränker de intressen som sekretessplikten är avsedd att skydda. Den som begär uppgifter skall anhålla om tillstånd att få uppgifterna av den instans som den begär uppgifterna av. Således skall t.ex. den som behöver uppgifter av PSC för forsknings- eller statistikföringsändamål göra en anhållan om detta till PSC. Ur anhållan och dess bilagor skall det framgå de faktorer som påverkar beviljande av tillstånd. Sådana är individualisering av forskningen (forskningens namn och den organisation som genomför den, den som utför forskningen, kontaktperson osv.), det material som önskas och dess koppling till övriga uppgifter samt utred-

Juridiska avdelningen

21.8.2002

ning över hur materialet skyddas mot olovlig användning och hur forskningsmaterialet förstörs och arkiveras.

Tillstånd att få uppgifter ges av den anstalt från vilken uppgifterna begärs. Vid sin bedömning skall pensionsanstalten och PSC också försäkra sig om att inte utlämnandet av uppgifterna leder till att de registreras eller behandlas i strid med personuppgiftslagen. Tillståndet kan innehålla villkor för t.ex. inom vilken tidsperiod uppgifterna skall hanteras så att det inte längre framgår vem uppgifterna gäller. Om de villkor som har uppställts för tillståndet inte följs, kan tillståndet dras in.

Ett tillstånd kan inte ges tillsvidare, utan det ges alltid för en viss tid. Tidsfristen kan vid behov förlängas med ett separat beslut.

8.12

Rätt att vidarebefordra uppgifter som har fåtts av andra

Beslut om utlämnande av uppgifter fattas av den instans som innehar uppgifterna. Således kan PSC och pensionsanstalterna lämna vidare sådana uppgifter som den har fått av andra, t.ex. av FPA eller arbetsgivaren. En förutsättning för att lämna ut uppgifterna är att den som får uppgifterna har rätt att få uppgifterna också av den som lämnat ut uppgifterna till pensionsanstalten eller PSC. Man bör alltid försäkra sig om detta innan uppgifterna lämnas ut.

Oftast lämnas uppgifter vidare mellan pensionsanstalterna eller mellan PSC och pensionsanstalterna. Då är det fråga om utlämnande av uppgifter för behandling av arbetspensionsärenden, och mottagaren har tillstånd att få uppgifterna.

Rätten att vidarebefordra uppgifter som man har fått av andra har dock begränsats till den del det är fråga om uppgifter som har fåtts av den offentliga sektorns pensionsanstalter eller om att lämna ut uppgifter som man har fått av andra till den offentliga sektorns pensionsanstalter.

Uppgifter ur den offentliga sektorns arbetspensionssystem kan vidarebefordras från en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller från PSC endast om man har överenskommit med den offentliga sektorns pensionsanstalt om vilka uppgifter som kan lämnas vidare och till vem uppgifter kan lämnas ut. Samtidigt avtalas med den offentliga sektorns pensionsanstalt också på vilka villkor den offentliga sektorns pensionsanstalter får uppgifter ur handlingar som inkommit till den privata sektorns pensionsanstalter.

PSC eller den pensionsanstalt som vidarebefordrar uppgifter som den har fått av andra ansvarar för att innehållet i de uppgifter som lämnas ut är detsamma som då man fick uppgifterna från den som ursprungligen lämnade ut uppgifterna.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Uppgifter från utlandet

Uppgifter från utlandet kan i regel lämnas ut till finska myndigheter på samma sätt som uppgifter som har fåtts från Finland.

Ett undantag utgör dock uppgifter som har fåtts från Estland, Lettland, Litauen, Israel och Chile. Uppgifter som har fåtts från dessa länder får inte lämnas vidare för andra ändamål än för verkställande av de överenskommelser om social trygghet som har ingåtts med dessa länder och de bestämmelser om sociala förmåner som de omfattar ens till en sådan instans som begär uppgifterna och som enligt finsk lag har rätt att få uppgifter ur arbetspensionssystemet. Detta beror på bestämmelserna i de överenskommelser om social trygghet som har ingåtts med dessa länder.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

9 UTLÄMNANDE AV UPPGIFTER TILL ETT LIVFÖRSÄKRINGSBOLAG OCH INOM FÖRETAGSGRUPPEN

9.1 Utlämnande av uppgifter inom företagsgruppen

9.1.1 Utlämnande av uppgifter för att utföra uppdrag enligt arbetspensionslagarna

Eftersom arbetspensionsbolagen inte har en egen fältorganisation, använder de olika distributionskanaler och servicenätverk för försäljning och administrering.

Vid behandlingen av arbetspensionsärenden kan de anställda via dessa olika distributionskanaler använda sekretessbelagda arbetspensionsuppgifter på samma sätt som pensionsbolagens anställda, och de omfattas av samma sekretessbestämmelser.

9.1.2 Uppgifter för annan verksamhet

Sekretessbelagda arbetspensionsuppgifter kan användas endast för utförande av uppdrag enligt arbetspensionslagarna. De får inte användas för andra ändamål, t.ex. för behandling av livförsäkringsärenden eller marknadsföring av frivilliga försäkringar, om inte den försäkrade särskilt har gett sitt samtycke till det.

Med samtycke avses i allmänhet kundens skriftliga befullmäktigande, som innehåller rätt att både få arbetspensionsuppgifter och att använda en anslutning, om uppgifterna fås via en teknisk anslutning.

9.1.3 Utlämnande av kunduppgifter

Arbetspensionsförsäkringsbolaget eller dess ombud kan till en arbetstagare vid ett bolag som hör till samma försäkringsföretagsgrupp eller ekonomiska sammanslutning lämna ut uppgifter som behövs för kundbetjäning, skötsel av kundförhållande eller annan kundadministration.

Uppgifter som lämnas ut kan vara t.ex. arbetsgivarens eller företagarens namn, person-, företags-, samfunds- eller kundnummer, adress och telefonnummer för att kunna ta kontakt samt namnet på en eventuell kontaktperson. Dessutom kan uppgifter lämnas ut om företagets ägoförhållanden och försäkringsarrangemang, lönesumman som företaget har betalat samt andra motsvarande uppgifter. Däremot kan

Juridiska avdelningen

21.8.2002

uppgifter inte lämnas ut om arbetsgivarens eller företagarens ekonomiska ställning, lån, lånerättigheter eller till exempel om betalningsstörningar. Noteras bör också att rätten att lämna ut uppgifter gäller bara arbetspensionsanstaltens kunder i egenskap av tecknare av försäkring, alltså arbetsgivare och företagare. Eftersom uppgifter om kunder i egenskap av tecknare av försäkring kan lämnas ut inom företagsgruppen eller den ekonomiska sammanslutningen, är det också tillåtet att upprätta ett gemensamt kundregister där dessa uppgifter ingår.

Uppgifter om en enskild försäkrad arbetstagare kan pensionsanstalten inte lämna ut till ett annat företag utan arbetstagarens samtycke, om det inte är fråga om utlämnade av uppgifter för behandling av ett arbetspensionsärende.

9.2

Utlämnande av uppgifter till livförsäkringsbolag

Livförsäkringsbolaget behöver arbetspensionsuppgifter för skötseln av försäkringar och i samband med behandlingen av ersättningsärenden samt vid försäljning av försäkringar. Uppgifterna behövs bland annat för fastställande av försäkringspremien och uppgörande av offerter.

Tilläggspensionsskyddet kan vara

- 1) *individuell försäkring* som personen ordnat själv
- 2) kollektiv s.k. *grupptilläggspensionsförsäkring* av socialskyddstyp som arbetsgivaren har ordnat.

9.3

Individuell pensionsförsäkring

9.3.1

Uppgörande av försäkringsavtal

De nya bestämmelserna berättigar fortfarande inte PSC eller pensionsanstalterna att lämna ut arbetspensionsuppgifter till livförsäkringsbolaget för individuella pensionsförsäkringar. Pensionsanstalterna och PSC kan således lämna ut uppgifter om arbetstagaren för tecknande av en individuell pensionsförsäkring endast med arbetstagarens samtycke eller befullmäktigande. Förutsättningen är ett skriftligt befullmäktigande.

9.3.2

Uppgifter för utredning av rätt till avdrag i beskattningen

En person som har en individuell pensionsförsäkring får dra av sina pensionsförsäkringspremier i beskattningen om vissa förutsättningar är uppfyllda. Möjligheten att dra av försäkringspremierna i beskattningen

Juridiska avdelningen

21.8.2002

påverkas bland annat av pensionsbeloppet av personens obligatoriska och övriga frivilliga pensionsskydd.

Den försäkringsanstalt där en individuell pensionsförsäkring har tecknats är skyldig att för skattemyndigheten förete utredning över beloppet av den försäkrades pensioner. För att kunna förete en sådan utredning behöver försäkringsanstalten uppgifter av PSC och den pensionsanstalt där den person som har tecknat den individuella pensionsförsäkringen senast var försäkrad.

Eftersom en individuell pensionsförsäkring är en frivillig försäkring, har den anstalt som gett försäkringen inte rätt att av PSC eller pensionsanstalterna utan den försäkrades skriftliga samtycke få uppgifter som behövs för att kunna utreda rätten till avdrag i beskattningen.

Om den försäkrade har gett sitt samtycke till att uppgifterna ges, kan PSC och pensionsanstalterna lämna ut uppgifter antingen på papper eller så att en teknisk anslutning öppnas till det försäkringsbolag som ger frivillig pensionsförsäkring till de uppgifter i arbetspensionsanstaltens och PSC:s register som försäkringsbolaget behöver för att kunna utreda det avdrag i beskattningen som görs på basis av en frivillig pensionsförsäkringspremie.

9.4

Grupptilläggs-pensionsförsäkring ordnad av arbetsgivaren

Arbetsgivaren kan komplettera sina arbetstagares lagstadgade arbetspensionsskydd genom att teckna en fritt formulerad grupp-pensionsförsäkring. Grupp-pensionsförsäkringar sköts av livförsäkringsbolagen samt pensionskassorna och pensionsstiftelserna. För tecknande och skötsel av en sådan grupp-pensionsförsäkring behöver livförsäkringsbolagen, pensionskassorna och pensionsstiftelserna uppgifter om de arbetstagare som skall försäkras. Pensionsanstaltens och pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter för grupp-pensionsförsäkring är olika i olika situationer. Sådana olika situationer som sammanhänger med grupptilläggs-pensionsförsäkring är

- skötsel av gällande tilläggs-pensionsskydd
- ändringar i gällande tilläggs-pensionsskydd och
- ordnande av helt nytt tilläggs-pensionsskydd.

9.4.1

Skötsel av giltigt tilläggs-pensionsskydd

Skötseln av giltigt tilläggs-pensionsskydd förutsätter att de försäkrade arbetstagarnas anställningsuppgifter är aktuella.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

På basis av en uttrycklig bestämmelse i APL har pensionsanstalten och PSC rätt att också utan arbetstagarens samtycke till det livförsäkringsbolag, den pensionskassa eller pensionsstiftelse som sköter tilläggspensionsskyddet lämna ut uppgifter som behövs för skötseln av det giltiga tilläggspensionsskyddet.

Uppgifter som behövs för skötseln av tilläggspensionsskyddet utgörs av de försäkrade arbetstagarnas namn, adresser och personbeteckningar. Dessa uppgifter behöver den som sköter tilläggspensionsskyddet för att kunna informera de försäkrade om tilläggspensionsskyddets belopp och grunderna för att få tilläggspensionsskyddet. Dessutom behövs för skötseln av tilläggspensionsskyddet uppgifter om beloppet av de försäkrades pension och de faktorer som påverkar pensionsbeloppet. Dessutom har pensionsanstalten och pensionsskyddscentralen rätt att till den som sköter tilläggspensionsskyddet lämna ut övriga uppgifter som är nödvändiga för skötseln av tilläggspensionsskyddet.

Faktorer som påverkar pensionens belopp och andra uppgifter som är nödvändiga för skötseln av tilläggspensionsskyddet är bl.a. uppgifter om den försäkrades anställningsförhållande och anställningar och företagarens verksamhet som är parallella med den, uppgifter om arbetstagarens inkomster, uppgifter om anställningar och företagarens verksamhet som har upphört och uppgifter om den intjänade pensionen från anställningar och företagarens verksamhet som har upphört.

9.4.2

Ändring av giltigt tilläggspensionsskydd

Det är mycket vanligt att arbetsgivaren har en tidigare tilläggspensionsförsäkring för sina anställda i en pensionsanstalt eller i ett livförsäkringsbolag och som han avslutar och ersätter med tilläggspensionsskydd i en annan anstalt eller i ett annat bolag. Då begär arbetsgivaren i allmänhet offerter från några livförsäkringsbolag. För offertgivningen beräknar varje livförsäkringsbolag tilläggspensionens målnivå och kostnader för de personer som försäkringen gäller.

Offerter för ersättande av tidigare tilläggspensionsskydd med nytt pensionsskydd

När arbetsgivaren ber olika livförsäkringsbolag om offerter för att ersätta tidigare tilläggspensionsskydd med nytt, behöver livförsäkringsbolagen uppgifter om de försäkrade för att kunna ge sin offert. Det bolag som gör offerten kan emellertid inte få noggranna uppgifter från arbetspensionsanstalterna eller PSC om dem som skall försäkras utan samtycke av var och en av dem.

Om de försäkrades samtycke inte begärs, gör livförsäkringsbolaget sin offert med hjälp av vissa icke-individualiserade uppgifter. Icke-individualiserade uppgifter kan pensionsanstalterna och PSC lämna ut till de

Juridiska avdelningen

21.8.2002

livförsäkringsbolag som ger en offert utan samtycke av de arbetstagare som skall försäkras. Sådana icke-individualiserade uppgifter är bland annat arbetstagarnas könsfördelning, födelsetid med en månads noggrannhet, anställningarnas begynnelsepunkt, de pensionsgrundande lönerna, pensionsåldern, tilläggs pensionens målpension och den redan intjänade tilläggs pensionen.

Det som är väsentligt är att en enskild arbetstagare inte kan identifieras på basis av dessa uppgifter.

Uppgörande av försäkringsavtal

När man på basis av offerterna har valt den som skall ordna tilläggs pensionsskyddet, tecknar arbetsgivaren ett försäkringsavtal med denna. I detta skede skall den som ordnar tilläggs pensionsskyddet beräkna det exakta beloppet på försäkringspremien.

För att kunna beräkna det exakta beloppet på försäkringspremien behöver det livförsäkringsbolag som ordnar tilläggs pensionsskyddet individualiserade uppgifter om varje person som skall försäkras, såsom pågående och tidigare anställningar.

När det är fråga om att ersätta och fortsätta tidigare tilläggs pensionsskydd, får PSC eller, med PSC:s samtycke, pensionsanstalten enligt APL i detta skede lämna ut sekretessbelagda uppgifter till livförsäkringsbolaget också utan arbetstagarnas samtycke. Dessa uppgifter som behövs för att avtala om villkoren för ny grupptilläggs försäkring är bl.a. namn, adresser och personbeteckningar för de arbetstagare som skall försäkras och uppgifter om pensionernas belopp och de faktorer som påverkar pensionens belopp. Faktorer som påverkar pensionens belopp är t.ex. uppgifter om den försäkrade arbetstagarens anställningsförhållande samt anställningar och företagare verksamhet som är parallella med den, anställningens löneuppgifter, uppgifter om anställningar eller företagare verksamhet som har upphört och pensionsuppgifter om anställningar och företagare verksamhet som har upphört. Dessutom kan PSC och, med PSC:s samtycke, pensionsanstalten lämna ut också övriga uppgifter som är nödvändiga för dessa ändamål.

Pensionsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter endast med PSC:s samtycke

Utlämnande av individualiserade uppgifter förutsätter att det är fråga om att ersätta och fortsätta tidigare tilläggs pensionsskydd. Innan individualiserade uppgifter ges ut skall den som ger ny tilläggs pensions försäkring förete en utredning om detta. Om den nya försäkringsgivaren inte framlägger en sådan utredning kan man inte ge individualiserade uppgifter ur arbets pensionssystemet utan att varje arbetstagare ger sitt samtycke.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

I första hand lämnas individualiserade uppgifter ut av PSC, eftersom den har uppgifter om de försäkrades totala pensionsskydd. Också en enskild pensionsanstalt kan dock lämna ut dessa uppgifter med PSC:s samtycke. Med samtyckesförfarandet strävar man efter att göra praxisen vid utlämnande av uppgifter i dessa situationer enhetlig inom hela arbetspensionssystemet. Dessutom garanterar samtyckesförfarandet att de utlämnade uppgifterna är täckande.

Innan PSC ger pensionsanstalten sitt samtycke till utlämnande av uppgifter försäkrar den sig om att givaren av tilläggspensionsförsäkring har framlagt utredning över att det är fråga om att ersätta och fortsätta tidigare tilläggspensionsförsäkring.

Pensionsstiftelses eller kassas likvidation

I situationer där tilläggspensionsskyddet hävs på någon annans än arbetsgivarens initiativ, t.ex. i samband med en pensionsstiftelses eller -kassas likvidation, har livförsäkringsbolaget enligt lagen om pensionsstiftelser eller lagen om försäkringskassor rätt att få uppgifter efter likvidationsbeslutet.

9.4.3

Ordnande av nytt tilläggspensionsskydd

En arbetsgivare som inte har ett gällande tilläggspensionsskyddsarrangemang som avses ovan, har två olika alternativ då han utreder möjligheten att ordna tilläggspensionsskydd:

- 1) begära samtycke av varje försäkrad person för att skaffa arbetspensionsuppgifter om dem eller
- 2) använda icke-individualiserade uppgifter.

Samtyckesförfarandet

Arbetsgivaren kan be om arbetstagarnas samtycke till att deras löne- och andra uppgifter används för att skaffa offerter från livförsäkringsbolag eller för att utreda möjligheten att grunda en pensionskassa eller -stiftelse.

Användning av icke-individualiserade uppgifter

Den andra möjligheten är att först utreda alternativen för tilläggspensionsskydd med hjälp av icke-individualiserade uppgifter som avsågs ovan i punkt 9.4.2 på samma sätt som då man byter pensionsarrangemang. När försäkringsofferten har godkänts eller man har beslutat att grunda en pensionskassa eller pensionsstiftelse, behöver den som ordnar tilläggspensionsskyddet detaljerade uppgifter för att exakt fastställa villkoren för tilläggspensionsskyddet.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Arbetstagarens rätt att vägra

Den som ordnar tilläggspensionsskyddet kan få de nödvändiga detaljerade arbetspensionsuppgifterna av PSC eller, med PSC:s samtycke, av pensionsanstalten. PSC och pensionsanstalten har dock rätt att lämna ut individualiserade uppgifter för tecknande av en ny tilläggspensionsförsäkring endast om

- de arbetstagare som skall försäkras har fått en ändamålsenlig utredning om att livförsäkringsbolaget, pensionskassan eller -stiftelsen har rätt att få individualiserade uppgifter om dem för tecknande av grupptilläggspensionsförsäkring och
- arbetstagaren har inte, efter att ha fått utredningen, avböjt tilläggspensionsskydd eller förbjudit att hans eller hennes uppgifter lämnas ut.

Arbetstagaren kan förbjuda att uppgifterna lämnas ut eller avböja tilläggspensionsskydd också efter det att arbetsgivaren har godkänt försäkringsofferten.

När livförsäkringsbolaget, pensionskassan eller pensionsstiftelsen begär individualiserade uppgifter av PSC eller pensionsanstalten, skall den samtidigt framlägga utredning om att en ovan beskriven underrättelse till arbetstagarna har getts. Utredningen över sin rätt att få uppgifter för individuell pensionsförsäkring kan den lämna arbetstagarna i samband med att arbetsgivaren även i övrigt informerar om tilläggspensionsskyddet.

Om arbetstagaren inte har avböjt tilläggspensionsskydd och inte förbjudit att hans eller hennes uppgifter lämnas ut, kan PSC eller, med PSC:s samtycke, pensionsanstalten också utan arbetstagarens uttryckliga samtycke lämna ut nödvändiga individualiserade uppgifter om arbetstagaren.

Sådana individualiserade uppgifter är arbetstagarnas namn och adresser, personbeteckningar, uppgifter om pensionernas belopp och om de faktorer som påverkar pensionens belopp.

Faktorer som påverkar pensionens belopp är bl.a. uppgifter om den försäkrade arbetstagarens anställningsförhållande och anställningar och företagaverksamhet som är parallella med den, anställningslön, uppgifter om anställningsförhållanden eller företagaverksamhet som har upphört och pensionsuppgifter om anställningar och företagaverksamhet som har upphört. Vidare kan PSC och, med PSC:s samtycke, pensionsanstalten lämna ut övriga uppgifter som är nödvändiga för ordnande av tilläggspensionsskydd.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

9.5

Sekretessplikten för den som får uppgifterna

En arbetstagare vid ett företag som hör till samma företagsgrupp eller ekonomiska sammanslutning liksom livförsäkringsbolagets, pensionskassans eller pensionsstiftelsens arbetstagare har tystnads- och sekretessplikt gällande de arbetspensionsuppgifter som de har fått av arbetspensionsförsäkringsbolaget. Vad gäller livförsäkringsbolagets arbetstagare fastställs sekretessplikten på basis av bestämmelserna i försäkringsbolagslagen. Sekretessplikten för pensionskassans och pensionsstiftelsens arbetstagare fastställs på basis av bestämmelserna i lagen om försäkringskassor och lagen om pensionsstiftelser. Vad gäller en arbetstagare vid ett företag som hör till samma företagsgrupp eller ekonomiska sammanslutning fastställs sekretessen på basis av samma bestämmelser som sekretessen för den som lämnar ut uppgifterna, alltså enligt APL eller enligt offentlighetslagen.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

10

PENSIONSANSTALTERNAS OCH PENSIONSSKYDDSCENTRALENS RÄTT ATT FÅ UPPGIFTER

Arbetspensionsanstalterna och PSC behöver uppgifter från olika instanser för att kunna sköta sina lagstadgade uppgifter. En stor del av dessa uppgifter är sekretessbelagda, men pensionsanstalterna och PSC har rätt att få uppgifter med stöd av specialbestämmelser i APL.

På pensionsansökningsblanketten informeras sökanden om att de uppgifter som behövs för behandlingen av ansökan fås förutom av sökanden själv också av arbetsgivaren, av en myndighet enligt offentlighetslagen samt av läkare och andra yrkesutbildade personer inom hälsovården samt av vård- eller rehabiliteringsinrättningen.

10.1

Uppgifter som fås av arbetstagaren

Pensionssökanden skall ge pensionsanstalten alla uppgifter som behövs för behandlingen och avgörandet av pensionsärendet.

Pensionstagaren skall också utan dröjsmål anmäla till pensionsanstalten om sådana förändringar som inverkar på hans eller hennes rätt att få pension eller pensionens belopp. Anmälningsskyldigheten är olika, beroende på vad för slags pension sökanden får:

En invalidpensionstagare är skyldig att anmäla till pensionsanstalten om han eller hon har återfått sin arbetsförmåga och rehabiliteringen har avbrutits, och en invalidpensionstagare som beviljats individuell förtidspension skall anmäla om han eller hon börjar förvärvsarbete.

En arbetslöshetspensionstagare är skyldig att meddela till pensionsanstalten:

- om vistelse utomlands eller annan motsvarande orsak varför han eller hon inte kan ta emot arbete;
- om han eller hon inleder förvärvsarbete, där lönen uppgår till minst det belopp som anges i APL 4 c § 4 mom. 2 punkten; samt
- om att han eller hon har vägrat att ta emot ett arbete på minst en månad som anvisats av Arbetskraftsbyrån och som avses i APL 4 c § 1 mom. 3 punkten.

En deltidspensionär är skyldig att meddela till pensionsanstalten:

- om ändringar i arbetstidsschemat, om hans genomsnittliga arbetstid per vecka samtidigt ändras;
- om andra löneförhöjningar än de som ingår i kollektivavtal;

Juridiska avdelningen

21.8.2002

- om anställningen eller företagaverksamheten upphör eller en ny börjar;
- om förändringar i företagaverksamheten samt
- när en ny arbetspension börjar.

Den som får efterlevandepension är skyldig att anmäla till pensionsanstalten om han eller hon ingår äktenskap. Om ett barn som får barnpension bortadopteras till en annan än förmånslåtarens efterlevande make eller dennes make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att anmäla till pensionsanstalten att de adopterat barnet.

Oavsett anmälningsskyldigheten, kan pensionsanstalten avkräva pensionstagaren en utredning av också andra faktorer som inverkar på pensionsbeloppet och pensionsrätten. Om pensionstagaren inte lämnar in en sådan utredning till pensionsanstalten inom en av anstalten utsatt skälig tid, kan anstalten besluta att ärendet avgörs utgående från de uppgifter som är tillgängliga.

10.2

Uppgifter från arbetsgivaren

Arbetsgivaren skall på pensionsanstaltens, PSC:s, pensionsnämndens och försäkringsdomstolens begäran lämna ut alla sådana uppgifter om arbetstagarens arbete och arbetsförhållanden och andra motsvarande uppgifter som är nödvändiga för att avgöra det ärende som behandlas eller som i övrigt måste beaktas vid verkställandet att de uppgifter som regleras i arbetspensionslagstiftningen. När arbetsgivaren får en sådan begäran, får man till arbetsgivaren utan arbetstagarens samtycke lämna ut endast sådana sekretessbelagda uppgifter om arbetstagaren som är absolut nödvändiga för att man skall kunna få de uppgifter man behöver. Vilka uppgifter som i ett givet fall är nödvändiga avgörs från fall till fall.

Utöver de uppgifter som lämnas ut på begäran är arbetsgivarna skyldiga att på eget initiativ lämna uppgifter till pensionsanstalterna. APL- och KAPL/KoPL-arbetsgivares skyldighet att lämna uppgifter avviker i viss mån från varandra.

APL-arbetsgivare

En APL-arbetsgivare skall i sin årsanmälan till arbetspensionsanstalten ange namnen på sina arbetstagare som är anställda enligt arbetspensionslagarna, ange deras personbeteckningar, när anställningsförhållandena har börjat och upphört samt uppgifter om löner och anställningstider.

Arbetsgivaren skall omedelbart anmäla uppgifter om när ett anställningsförhållande har börjat och upphört, förutsatt att arbetsgivaren inte har kommit överens med pensionsanstalten om någon särskild fast-

Juridiska avdelningen

21.8.2002

ställd tid. Uppgifter skall i varje fall anmälas för varje kalenderkvartal senast inom den månad som följer på kvartalet. När försäkringen upphör skall alla uppgifter som behövs för att avsluta försäkringen anmälas inom två månader efter det att försäkringen har upphört.

En APL-arbetsgivare är dessutom skyldig att lämna pensionsanstalten uppgifter om de anställningsförhållanden som fortgår vid utgången av kalenderåret samt uppgifter om andra omständigheter som inverkar på arbetsgivarens försäkringsskyldighet och försäkringspremien. Uppgifter om anställningsförhållanden som fortgår vid kalenderårets slut skall anmälas före utgången av därpå följande februari.

När en arbetstagare avlider är APL-arbetsgivaren skyldig att lämna pensionsanstalten de person- och anställningsuppgifter som behövs för att fastställa familjepensionen.

De uppgifter som nämnts skall arbetsgivaren lämna på eget initiativ. Om arbetsgivaren försummar att lämna dessa uppgifter eller ger dem senare än vad som bestämts, kan pensionsanstalten enligt uppskattning påföra arbetsgivaren en skälig försäkringspremie som förhöjts till högst det dubbla beloppet.

KAPL-arbetsgivare

De person- och anställningsuppgifter om en arbetstagare som man kan få av en APL-arbetsgivare kan man i tillämpliga delar också få av en KAPL- och KoPL-arbetsgivare. Till skillnad från APL-arbetsgivaren är KAPL-arbetsgivaren emellertid skyldig att anmäla endast föregående månads anställningslön före den 20 i varje därpå följande månad och inom samma tid redovisa försäkringspremien på LEL Arbetspensionskassans inbetalningsblankett. Arbetsgivaren kan lämna uppgifterna också som en ADB-fil, elektroniskt, via Internet eller per telefon.

10.3

Uppgifter från en försäkrings- och pensionsanstalt samt myndighet som verkställer lagstadgad försäkring

Arbetspensionsanstalterna, PSC och APL-besvärinstansen har rätt att från försäkrings- och pensionsanstalter, myndigheter och andra inrättningar som omfattas av offentlighetslagen och verkställer lagstadgad försäkring, få uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som är under behandling.

Pensionsanstalterna och PSC har alltså rätt att få uppgifter, bland annat av varandra, från den offentliga sektorns pensionsanstalter och från FPA. Pensionsanstalten har rätt att få uppgifter från FPA, bland annat om när en ansökan blivit anhängig, beslutsförslag i fråga om sökandens arbetsförmåga samt läkarutlåtanden som behövs, till exempel för för-

Juridiska avdelningen

21.8.2002

handsanmälningen. Pensionsanstalten har vidare rätt att få uppgifter om ersättningar som betalats enligt olycksfallsförsäkringslagen eller trafikförsäkringslagen och som behövs för samordning av pensionen.

Ovan nämnda instanser är skyldiga att ge arbetspensionssystemet också sådana uppgifter som i övrigt skall beaktas vid verkställandet av uppgifter enligt APL, en social överenskommelse om social trygghet eller EU-förordningen om social trygghet. Arbetspensionssystemet har följaktligen rätt att få uppgifter från till exempel skatteverket för övervakningen av arbetstagare och företagare.

10.4

Uppgifter från hälsovården

För att kunna avgöra ett ärende som är under behandling har arbetspensionssystemet rätt att få utlåtanden och övriga uppgifter ur en arbetstagares journalhandlingar, uppgifter om arbetstagarens rehabilitering, hälsotillstånd, arbetsförmåga och den vård han fått. Skyldiga att ge sådana uppgifter är läkare och andra yrkesutbildade personer och verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården, verkställare av rehabilitering och producenter av socialservice samt vårdinrättningar.

Arbetspensionssystemets rätt att få uppgifter om en arbetstagares hälsotillstånd gäller även privata läkare och privata sjukhus. Andra verksamhetsenheter inom hälsovården är bland annat laboratorier och enheter som utför röntgen- och ultraljudsundersökningar, enheter som tillhandahåller olika slag av terapi eller medicinsk rehabilitering. Rätten att få information gäller förutom läkarutlåtanden som behövs för ansökan om pension även andra utredningar om hälsotillstånd och rehabilitering till den del de kan anses vara nödvändiga för avgörandet av ett ärende som är under behandling.

I princip skall den som ansöker om pension själv lämna in de nödvändiga uppgifterna om sitt hälsotillstånd. Pensionsanstalten kan emellertid be om uppgifter direkt från de ovan nämnda instanserna, om pensionsökanden inte själv gör det.

När pensionsanstalten då den behandlar ett ärende på eget initiativ begär uppgifter om sökandens hälsotillstånd av till exempel den behandlande läkaren, är det bra att i begäran nämna att pensionsanstalten har rätt att få sådana uppgifter med stöd av 17 a § 1 mom. 2 punkten APL.

En läkare, psykolog, fysioterapeut eller annan yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1992) har med stöd av 17 a § 1 mom. 2 punkten rätt att få skälig ersättning för utlåtanden som pensionsanstalten, PSC eller en annan besvärsinstans har begärt att få och som de är skyldiga att betala en ersättning för.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

10.5

Uppgifter från utbetalare av förmåner som inverkar på rätten till återstående tid och arbetspensionstillägg

PSC har rätt att få uppgifter om förmåner som förlänger efterkarens-tiden med bibehållen rätt till återstående tid (6 a § 2 mom. APL) samt sådana förmåner som arbetspensionstillägget baserar sig på (7 f § 1 mom. APL). De instanser som beviljar dessa förmåner, bland annat FPA, arbetslöshetskassorna samt utbildnings- och avgångsbidragsfonden lämnar regelbundet uppgifter till PSC. Uppgifterna förs in i PSC:s förvärvsarbetsregister, som bland annat arbetspensionsanstalterna vid behov kan ta del av när de räknar ut pensionens belopp.

10.6

Uppgifter för forsknings- och statistikändamål

Statistisk verksamhet och forskning som bedrivs inom det egna verksamhetsområdet hör till de uppgifter som PSC har föreskrivits i APL. Eftersom forskning och statistikföring är en av PSC:s lagstadgade uppgifter, har PSC enligt personuppgiftslagen rätt att hantera personuppgifter för detta ändamål. Med hantering av personuppgifter avses, bland annat insamling, registrering, användning, samkörning och utlämnande av personuppgifter.

PSC har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att för forsknings- och statistikändamål från andra pensionsanstalter, landskapet Åland, FPA, Statskontoret, Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund, Trafikförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring, Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral FRC rf samt övriga myndigheter och inrättningar inom socialförsäkringen få de person- och övriga uppgifter som hänför sig till det pensions- och övriga socialskydd som dessa instanser sköter.

Eftersom det finns en uttrycklig bestämmelse om detta i APL, har PSC rätt att få person- och övriga uppgifter från dessa instanser för forsknings- och statistikändamål utan något tillståndsförfarande enligt offentlighetslagen.

Specialbestämmelsen i APL gäller endast PSC:s rätt att få uppgifter. När det är fråga om arbetspensionsanstalternas behov av uppgifter för forsknings- och statistikändamål iakttas offentlighetslagens och personuppgiftslagens bestämmelser.

10.7

Kostnaderna för de erhållna uppgifterna

I APL föreskrivs uttryckligen att pensionsanstalten, PSC, pensionsnämnden och försäkringsdomstolen har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt APL har rätt att få. Om uppgifterna emellertid

Juridiska avdelningen

21.8.2002

behövs i en viss form och detta förorsakar den som lämnar ut uppgifterna betydande tilläggskostnader, skall kostnaderna ersättas. Då är det i allmänhet fråga om massutlämning av uppgifter. Dessutom har läkare och andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården rätt att få en skälig ersättning för utlåtagen som de gett. Se närmare om detta i punkt 10.4.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

11

ALFABETISKT REGISTER ÖVER UTLÄMNANDE AV SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER

Det alfabetiska registret kan användas endast **tillsammans med anvisningarna** i punkt 6.

Uppgifter om **hälsotillstånd** kan i allmänhet inte utlämnas utan specificerad fullmakt.

Advokat

Endast medlemmarna i Finlands advokatförbund får kalla sig advokater. Förbundet ger årligen ut en separat förteckning över sina medlemmar. Förteckningen finns också på webbplatsen <http://www.asianajajat.fi/>. Advokaterna omfattas av förbundets disciplinära bestämmelser. Övriga jurister som sköter ärenden för andras räkning är inte advokater utan ombud, och i fråga om dem iakttas anvisningarna i punkten Ombud.

Utgångspunkten är att en advokat behöver fullmakt för att få ta del av uppgifter. Utan fullmakt kan uppgifter lämnas ut till en advokat endast om hans rätt att ställföreträda huvudmannen står utom allt tvivel även utan fullmakt. En sådan situation föreligger, bl.a. om advokaten redan tidigare har representerat huvudmannen inom arbetspensionssystemet, t.ex. upprättat en besvärsskrift i ärendet, och behöver uppgifterna för att söka ändring i en högre instans.

När det är en advokat som begär uppgifter kan man i allmänhet anta att den som givit fullmakten har haft för avsikt att även ge advokaten fullmakt att få del av uppgifter som gäller hälsotillståndet. Sålunda kan även uppgifter om hälsotillståndet i allmänhet lämnas till en advokat på basis av en öppen rättegångsfullmakt.

När uppgifter om ett anhängigt ärende utlämnas utan fullmakt till en advokat eller när uppgifter om hälsotillstånd utlämnas till en advokat på basis av en öppen rättegångsfullmakt, skall man försäkra sig om att den som begär uppgifterna är advokat eller en advokatbyrå. **I oklara fall kan rätten att ta del av uppgifterna alltid kontrolleras hos huvudmannen.**

Advokater kan också inneha särskilda uppdrag som medför rätt att ta del av uppgifter (t.ex. utredare, skiftesmän, konkursförvaltare). Då skall advokaten uppvisa ett domstolsbeslut eller ett skriftlig förordnande varav det framgår att han har blivit förordnad att sköta uppgiften. När en advokat sköter ett sådant uppdrag bestäms hans rätt att ta del av uppgifter enligt den lagstiftning och de avtal som gäller uppdraget i fråga (ex. se utredare).

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Uppgifter som kan lämnas ut till en advokat:

Alla de uppgifter som kan lämnas ut till huvudmannen, om rätten att ta del av uppgifter inte har begränsats i uppdraget/fullmakten.

Undantag: rätten till insyn enligt personuppgiftslagen är en personlig rättighet och kan inte överföras på en annan genom fullmakt, se punkt 7.4.2.

Allmänt rättsbiträde Se rättshjälpsbyrå

Anhörig eller annan som drar försorg om personen

En anhörig, maken eller någon annan i motsvarande ställning har inte rätt att få uppgifter om en annan person utan dennes samtycke eller fullmakt.

Ofta handlar en anhörig i någon särskild egenskap, såsom intressebevakare, ombud eller företagare. Se motsvarande punkt i denna förteckning.

En av pensionsanstalten godkänd anhörig eller någon annan som huvudsakligen har dragit försorg om personen (t.ex. socialskötare på sjukhus) kan dock i vissa fall sköta ärenden på personens vägnar. Det är möjligt om personen själv, t.ex. på grund av sjukdom, inte kan sköta sina ärenden (19 b § APL). Även i dessa fall lämnas endast sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av ärendet till den anhörige eller den som dragit försorg om personen.

Anstaltsvård Se hälsovårdsmyndighet

Arbetsgivare Arbetspensionsanstalten har rätt att lämna arbetsgivaren uppgifter som är nödvändiga för fastställandet av försäkringspremien och för bokföringen (17 e § APL, 13 a § KAPL, 17 § FöPL, 19 § LFöPL, 63 d § SjPL).

I praktiken kan pensionsanstalten lämna arbetsgivaren uppgifter om hur handläggningen av en pensionsansökan framskrider, en förmån enligt arbetspensionslagarna som beviljats arbetstagaren och om förmånens belopp och övriga uppgifter som är nödvändiga för kontrollen av att den pensionsförsäkringspremie som uppbärs av arbetsgivaren är riktig. Bestämmelsen ålägger pensionsanstalten endast att lämna uppgifter om arbetsgivarens egen pensionsordning.

När arbetsgivaren ombes lämna uppgifter om arbetstagaren i ett pensions- eller rehabiliteringsärende får till arbetsgivaren meddelas endast de uppgifter som är nödvändiga för att precisera de uppgifter som pensionsanstalten behöver (17 § 3 mom. APL).

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Arbetskraftsmyndigheter

Arbetspensionsanstalten skall avgiftsfritt lämna arbetslöshetskassan, arbetslöshetsombudsmannen, arbetslöshetsnämnden, arbetskraftskommittén och arbetskraftsbyrån

a) uppgifter som behövs för avgörande av rätten till arbetslöshetsdagpenning (29 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa) och

b) uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av studiesociala förmåner som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (29 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, 34 a § lagen om arbetsmarknadsstöd och 13 § lagen om alterneringsledighet).

Arbetspensionsanstalt

Se pensionsanstalt

Arbetstagare

Till en arbetstagare lämnas uppgifter om honom själv med samma undantag som gäller för en pensionssökande. Se pensionssökande/pensionstagare.

Bank

Till banker kan uppgifter lämnas endast på basis av fullmakt.
Undantag: Uppgifter om pensionsutbetalningen kan lämnas ut till en bank när pensionen betalas in på banken.

Barn

Släktskapsförhållandet medför ingen rätt för barn att utan fullmakt få uppgifter som gäller deras föräldrar. Ett barn kan vara sin förälders ombud eller intressebevakare. Då bestäms rätten att ta del av uppgifter på samma sätt som för övriga ombud eller intressebevakare. Se även anhörig eller annan som drar försorg om personen.

Till ett (även omyndigt) barn som får familjepension lämnas de uppgifter som barnet behöver för sitt familjepensionsärende.

Uppgifter som kan utlämnas till barn:

- Uppgifter om barnets eget familjepensionsärende
- Inga uppgifter om föräldrarnas ärenden utan fullmakt

Besvärnämnden för studiestöd

Besvärnämnden för studiestöd är första besvärinstans i studiestödsärenden. FPA, besvärnämnden för studiestöd och försäkringsdomstolen har rätt att på begäran få sådana uppgifter av PSC och arbetspensionsanstalterna som behövs för avgörandet av ett ärende eller annars för verkställigheten av ett enskilt uppdrag enligt lagen om studiestöd (41 a § lagen om studiestöd).

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Boförvaltare Se dödsbo**Bokföringsbyrå** Se revisionsbyrå**Bolagsman** Se företagare och företag

Domstol Begäran om uppgifter som framställs av domstolar skall avgöras från fall till fall. T.ex. i förmynderskapsärenden är arbetspensionsanstalterna och PSC skyldiga att på begäran lämna domstolen de uppgifter och utredningar som behövs för avgörandet av ett anhängigt ärende (90 § lagen om förmyndarverksamhet). Sådana ärenden är förordnande av intressebevakare, begränsning av en persons handlingsbehörighet, skiljande av intressebevakaren från uppdraget och ändring av intressebevakaruppdrag samt upphävande eller ändring av begränsning av en persons handlingsbehörighet. Se cirkulär A8/2000.

Dödsbo För bouppteckningen behövs uppgifterna om den avlidnes tillgångar och skulder. Uppgifter lämnas ut till den som förrättar bouppteckningen samt till gode män. Uppgifter som behövs för utredningen av ett dödsbo kan lämnas ut till den som uppger boet (den som stod närmast den avlidne) samt till bouppteckningsman eller skiftesman som förordnats av domstol.

Största delen av de ärenden som sköts med dödsbon hänför sig till avstämningen av uppbörderna av försäkringspremier, när den avlidne var företagare, och till återkrav av pension som betalats utan grund, när den avlidne var pensionstagare. Kontakten uppstår i allmänhet med anledning av brev som adresserats till dödsboet.

Till dödsboet utlämnas inte uppgifter om den avlidnes person, t.ex. läkarutlåtanden eller uppgifter om förvärvsarbete som hänför sig till fastställandet av pensionen, inte heller uppgifter om den pension som betalats.

I vissa fall kan dödsboet även ha rätt att få uppgifter om sådant som hänför sig till skötseln av ett ärende som gäller den avlidnes pension, t.ex. när dödsboet går vidare med besvär som den avlidne själv anfört eller när dödsboet betvivlar riktigheten av ett beslut i fråga om pensions belopp. För att uppgifter skall kunna lämnas ut i ett sådant fall förutsätts att alla dödsbodelägare ansöker om det. I så fall skall ärendet prövas från fall till fall.

Efterlevande make Se dödsbo**Familjemedlem** Se anhörig eller annan som drar försorg om personen.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Forskning eller statistikföring

Pensionsanstalterna eller PSC kan på begäran bevilja tillstånd att få ta del av sekretessbelagda uppgifter för vetenskaplig forskning, statistikföring och myndigheters utrednings- eller planeringsuppgifter. Om beviljande av tillstånd se punkt 8.11. Samma förfarande gäller när studerande begär uppgifter för en avhandling e. dyl.

FPA

FPA:s byråer verkar som PSC:s ombud och tar emot ansökningar om arbetspension (se ombud).

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall på begäran lämna FPA och besvärsinstanserna (socialförsäkringsnämnden, prövningsnämnden, arbetslöshetsnämnden, försäkringsdomstolen) **uppgifter som behövs för avgörande av följande slag av ärenden och verkställigheten av de lagar som gäller dem** samt andra uppgifter som räknas upp:

- **ärenden som gäller bosättningsbaserad social trygghet** (15 § lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet)
- ärenden som gäller allmänt **bostadsbidrag** och bostadsbidrag för pensionstagare (25 § lagen om bostadsbidrag, 14 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare)
- **avgörande av pensions- eller ersättningsansökan samt verkställigheten av uppgifter enligt folkpensionslagen, överenskommelserna om social trygghet eller förordning 1408/71** (46 b § 1 mom. 2 punkten folkpensionslagen).
- uppgifter om beviljande av **pension** eller ersättning och om ändring av dessas belopp (46 a § 1 mom. 3 punkten folkpensionslagen).
- ärenden som gäller **vårdbidrag för barn** (9 § lagen om vårdbidrag för barn),
- ärenden som gäller **hemvård av barn** (23 a § lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn),
- ärenden som gäller **rehabilitering och rehabiliteringspenning** (9 och 9 a § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten, 34 a § lagen om rehabiliteringspenning),
- **studiestödsärenden** (41 a § lagen om studiestöd),
- ärenden som gäller **familjepension** (37 § familjepensionslagen)

Juridiska avdelningen

21.8.2002

- ärenden som gäller **fronttillägg** och **extra fronttillägg** (17 § lagen om frontmannapension och 10 § lagen om betalning av fronttillägg utomlands),
- **sjukförsäkringsärenden** (68 § sjukförsäkringslagen),
- **ärenden som gäller militärunderstöd** (22 a § militärunderstöds-lagen),
- **arbetslöshetsförmåner**: Arbetspensionsanstalten skall avgiftsfritt lämna FPA och besvärinstanserna, vilka är arbetslöshetsnämnden och försäkringsdomstolen,
 - a) uppgifter som behövs för avgörande av rätten till arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller altherningsersättning, om personen har ansökt om dagpenning eller stöd (29 § lagen om utkomststöd för arbetslösa, 34 a § lagen om arbetsmarknadsstöd och 13 § lagen om försök med altherningsledighet)
 - b) uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av studiesociala förmåner enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (29 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa)
 - c) Arbetspensionsanstalten och PSC skall avgiftsfritt lämna FPA uppgifter som behövs för uppfyllandet av åligganden enligt internationella överenskommelser i ärenden som gäller arbetslöshetsförmåner
- **ärenden som gäller handikappbidrag** (8 § lagen om handikappbidrag).

Obs. I ärenden som gäller **barnbidrag** eller **moderskapsunderstöd** har FPA rätt att få uppgifter endast av PSC, eftersom det i bestämmelserna endast talas om offentligrättsliga samfund (16 § barnbidragslagen och 14 § lagen om moderskapsunderstöd).

PSC skall dessutom lämna FPA uppgifter om

- det uppskattade pensionsbeloppet för verkställigheten av förmåner enligt folkpensionslagen (46 c § 1 mom. folkpensionslagen)
- att en person med stöd av en för Finland bindande mellanstatlig överenskommelse omfattas av den bosättningsbaserade sociala tryggheten i Finland (46 a § 1 mom. 4 punkten folkpensionslagen)
- personer som fyller 65 år (personbeteckning, tiden för ansökan om arbetspension samt uppgifter om arbetspensionsanstalten) för översändning av meddelande om ålderdomspension (46 c 1 mom. folkpensionslagen)

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Företag

En sammanslutning eller ett samfund som enligt 9 § 4 mom. FöPL svarar för sina delägares FöPL-premier har rätt att av arbetspensionsanstalten få de uppgifter som behövs för betalning av FöPL-premien. Uppgifterna kan lämnas en sådan anställd, bolagsman eller delägare som sköter delägarnas FöPL-premieärenden för företagets räkning. För annat ändamål får uppgifter om de andra delägarna inte lämnas. Se även företagare och arbetsgivare.

Företagare

Arbetspensionsanstalterna skall lämna en företagare uppgifter om honom själv och dessutom de uppgifter han behöver för att kunna sköta försäkringspremierna för sina familjemedlemmar (9 § 4 mom. FöPL).

Familjemedlemmarna svarar såsom för egen skuld för alla familjemedlemmarnas FöPL-premier. Uppgifter kan lämnas om den som begär dem är företagare och den person vars uppgifter han begär är hans familjemedlem som verkar i samma företag i egenskap av bolagsman i öppet bolag, ansvarig bolagsman i kommanditbolag eller en sådan delägare i aktiebolag som äger minst hälften av aktierna eller röstetalet. Gränserna behöver inte utredas närmare.

Förmyndare

Se intressebevakare

Förmyndarmyndighet

Som förmyndarmyndigheter fungerar magistraterna (A8/2000). Arbetspensionsanstalterna och PSC kan lämna magistraterna de uppgifter som dessa behöver för avgörande av ett anhängigt ärende (90 § lagen om förmyndarverksamhet).

Försäkrad

Se pensionssökande.

Försäkringsdomstolen

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna uppgifter i situationer som gäller sökande av ändring i följande slag av ärenden: arbetspensionerna, folkpensionen, lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet, bostadsbidrag, bostadsbidrag för pensionstagare, vårdbidrag för barn, rehabiliteringsstöd, rehabiliteringspenning, LPA-förmåner, studie-stöd, familjepension, fronttillägg, förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring, arbetslöshetsförmåner och handikappbidrag.

Försäkringsinspektionen

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna Försäkringsinspektionen sådana uppgifter om sin verksamhet som Försäkringsinspektionen behö-

Juridiska avdelningen

21.8.2002

ver för att kunna utföra sina lagstadgade tillsynsuppgifter (14 a § APL, 14 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag, 65 § lagen om pensionsstiftelser, 97 § lagen om försäkringskassor).

Försäkringskassenämnden

I anslutning till försäkringskasseföreningen finns en försäkringskassenämnd, som skall ge utlåtanden samt på en försäkringskassas, en delägares och medlems eller någon annan förmånstagares begäran ge rekommendationer till avgörande i försäkringskassärenden mellan å ena sidan en kassa och å andra sidan en medlem, en delägare eller förmånstagare.

En medlem i nämnden eller en anställd vid den har rätt att av en försäkringskassa få de upplysningar som är nödvändiga för utredningen av ett ärende som nämnden behandlar. Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring är myndigheter och sålunda skyldiga att lämna uppgifter. Andra pensionsanstalter inom den privata sektorn än pensionskassor är inte myndigheter och får inte lämna uppgifter till försäkringskassenämnden (169 § lagen om försäkringskassor).

Försäkringsmäklare *Arbetspensionsförsäkring för de anställda*

En mäklare skall visa upp ett skriftligt avtal mellan sig själv och arbetsgivaren om att mäklaren åtar sig att sköta arbetsgivarens alla försäkringsärenden för arbetsgivarens räkning. Då kan arbetspensionsanstalten lämna ut de uppgifter om pensionsordningen som behövs för skötseln av företaget och dess bokföring (17 e § 2 mom. APL)

Företagarpensionsförsäkring

Uppgifter om en företagares pensionsförsäkring lämnas inte till en mäklare utan fullmakt av företagaren. Varje företagare som omfattas av FöPL i ett företag skall separat ge mäklaren fullmakt att begära uppgifter som gäller företagaren. Det räcker inte att företaget fattar beslut om saken.

Försäkringsrehabiliteringen

Försäkringsrehabiliteringen har rätt att av pensionsanstalten få sådana uppgifter om rehabiliteringsklienten som är nödvändiga för rehabiliteringen, när försäkringsrehabiliteringen handlar på uppdrag av pensionsanstalten.

Föräldrar

Se intressebevakare, anhörig eller annan som drar försorg för personen

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Hälsovårdsmyndighet

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna sådana uppgifter och utredningar om klientens ekonomiska ställning som behövs för fastställande av klientavgiftens storlek. Uppgifterna lämnas endast om kommunen eller samkommunen inte av klienten eller hans lagliga företrädare har fått tillräckliga och tillförlitliga uppgifter för fastställande av avgiften (14 a § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården).

Intressebevakare

Med intressebevakare avses en person som med stöd av lagen om förmyndarverksamhet har hand om en annans förmögenhet, sköter hans angelägenheter och bevakar hans intressen (se cirkulär A 8/2000). En minderårigs intressebevakare är i allmänhet hans föräldrar. Bevakningen av en icke-minderårig persons intressen baserar sig på förmyndarmyndighetens beslut.

Arbetspensionsanstalterna och PSC kan lämna ut information till en intressebevakare endast i ärenden som hör till intressebevakaruppdraget. Uppdragets innehåll framgår av intressebevakarförordnandet, som alltid skall företas. I ärenden som hör till uppdraget har intressebevakaren rätt att få de uppgifter som huvudmannen själv har rätt till (89 § lagen om förmyndarverksamhet). Se även punkten anhörig eller annan som drar försorg om personen.

Uppgifter som kan lämnas ut till en intressebevakare:

- Uppgifter om beviljande av pension och pensionens belopp, om intressebevakaren endast har förordnats att ha hand om huvudmannens ekonomiska angelägenheter.
- Uppgifter om huvudmannens hälsotillstånd endast om intressebevakaren även har förordnats att ha hand om ärenden som gäller huvudmannens person.

Jurist

På jurister tillämpas punkten om advokater, om juristen är advokat. I övrigt tillämpas anvisningarna om ombud på en jurist som ställföreträdare en annan person (se advokat och ombud).

Justitiekanslern

Justitiekanslern skall övervaka lagligheten av statsrådets och republikens presidents ämbetsåtgärder. Justitiekanslern skall också övervaka att domstolarna och andra myndigheter samt tjänstemännen, offentligt anställda arbetstagare och också andra, när de sköter offentliga uppdrag, följer lag och fullgör sina skyldigheter. Vid utövningen av sitt ämbete övervakar justitiekanslern att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses.

Justitiekanslern, biträdande justitiekanslern och deras ämbeten skall på begäran lämnas de upplysningar de behöver för sin laglighetskontroll.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Uppgifter som kan lämnas ut till justitiekanslern:

Alla uppgifter som begärs.

Klientavgift

Se hälsovårdsmyndighet

Kommunernas pensionsförsäkring

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna ut uppgifter för avgörandet av ett ärende eller i övrigt för verkställigheten av arbetspensionslagarna eller överenskommelserna om social trygghet (12 § 1 mom. KAPL).

Interimistisk konkursförvaltare, god man eller syssloman

En konkursförvaltare träder i gäldenärens ställe i ärenden som gäller boet och har till den delen samma rätt att ta del av uppgifter som gäldenären själv skulle ha. Han har rätt att ta del av alla uppgifter som han behöver för boutredningen, upprättande av boförteckning och/eller realisering av tillgångarna (t.ex. det månatliga pensionsbeloppet medan konkursen pågår samt obetalda försäkringspremier och ärenden som hänför sig till dem). Innan uppgifterna lämnas ut skall konkursförvaltaren ombes förete sitt förordnande eller ett domstolsbeslut genom vilket han har förordnats till konkursförvaltare. Dessutom skall konkursförvaltaren motivera sin begäran om uppgifter. I sista hand prövas rätten att få uppgifter fall för fall.

Uppgifter som kan utlämnas till en konkursförvaltare, god man eller syssloman:

Alla uppgifter som behövs för boutredning, upprättande av boförteckning och realisering av tillgångar.

Konkursombudsman Konkursombudsmannen har samma rätt att få uppgifter om gäldenärens verksamhet som konkursförvaltaren (4 § lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon).

Kyrkostyrelsen

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna uppgifter för handläggning av pensionsärenden och utbetalning av pension (10 § KyPL).

Livförsäkringsbolag*Gruppensionsförsäkring*

För den fortgående skötseln av en gruppensionsförsäkring har arbetspensionsanstalterna och PSC rätt att utan fullmakt lämna ut uppgifter om de personer som omfattas av försäkringen.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Om gruppensionsförsäkringen avslutas och ersätts med ett motsvarande nytt grupptilläggspensionsskydd, har PSC och med PSC:s tillstånd pensionsanstalterna rätt att utan fullmakt lämna ut uppgifter för att det skall vara möjligt att avtala om villkoren för det nya pensionsskyddet.

När en arbetsgivare som inte från förut har en gruppensionsförsäkring vill teckna en sådan, har arbetspensionsanstalterna och PSC rätt att utan fullmakt lämna livförsäkringsbolaget de uppgifter som är nödvändiga för att exakt fastställa villkoren för pensionsskyddet. Uppgifter om arbetstagare som har avböjt tilläggspensionsskyddet eller förbjudit utlämnandet av uppgifter om sig själv får dock inte lämnas ut. En ytterligare förutsättning för utlämnande av uppgifterna är att arbetsgivarna har fått en redogörelse över att livförsäkringsbolaget har möjlighet att få de nödvändiga uppgifterna (om grupplivförsäkring, se 9.4).

Uppgifter som kan utlämnas till ett livförsäkringsbolag med tanke på gruppensionsförsäkring enligt förutsättningarna i punkt 9.4:

- de försäkrades namn, personbeteckning och adress
- faktorer som inverkar på pensionens belopp och andra uppgifter som är nödvändiga vid skötseln av tilläggspensionsskyddet (uppgifter om fortgående och avslutade anställningar och företagarperioder, uppgifter om förvärvsinkomst samt uppgifter om intjänad pension).

Individuell pensionsförsäkring

Utlämnande av uppgifter till ett livförsäkringsbolag med tanke på en individuell pensionsförsäkring förutsätter alltid att personen i fråga gett sitt samtycke. Det beror på samtyckets/fullmaktens omfattning vilka uppgifter som kan utlämnas.

Uppgifter som kan utlämnas till livförsäkringsbolag med tanke på individuell pensionsförsäkring:

Inga uppgifter utlämnas utan fullmakt/samtycke av personen i fråga.

LPA

Se pensionsanstalt

Läkare

Se pensionssökanden/pensionstagaren (namn på läkare som deltagit i handläggningen av ärendet) eller vårdande läkare.

Magistraten

Magistraten fungerar som förmyndarmyndigheter. Arbetspensionsanstalterna och PSC lämnar magistraten uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ett anhängigt ärende (90 § lagen om förmyndarverksamhet).

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Pensionsanstalterna och PSC kan på eget initiativ underrätta förmyndarmyndigheten om att någon uppenbarligen är i behov av intressebevakning (91 § lagen om förmyndarverksamhet).

Make, sambo

En make eller sambo har inte med stöd av sin ställning rätt att få uppgifter som gäller den andra maken eller sambon utan fullmakt. En make eller sambo kan fungera som den andra makens eller sambons ombud eller intressebevakare, och då bestäms rätten att ta del av uppgifter på samma sätt som i fråga om övriga ombud eller intressebevakare. Se även anhörig eller annan som drar försorg om personen.

Uppgifter som kan lämnas ut till maken eller sambon

Inga uppgifter utan fullmakt.

Media, press

Inga sekretessbelagda uppgifter utlämnas till medierna.

Mäklare

En mäklare skall uppvisa ett skriftligt avtal som han och uppdragsgivaren ingått och av vilket hans uppdrag framgår. Uppgifter lämnas endast för detta ändamål.

Olycksfallsförsäkringsanstalterna, Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna olycksfallsförsäkringsanstalterna och Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund uppgifter om arbetstagarens anställningar, företagsverksamhet och inkomster, förmåner som utbetalats och andra faktorer som är nödvändiga för avgörandet av ett anhängigt ärende eller som annars är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring, i avtal om social trygghet eller i internationella författningar om social trygghet. (64 a § 1 mom. 1 punkten lagen om olycksfallsförsäkring).

Ombud

Ett ombud är en person som handlar för en annan persons räkning. Ett ombud har rätt att få uppgifter endast med fullmakt.

Muntlig fullmakt

Muntlig fullmakt godtas endast om det inte råder någon oklarhet om dess existens (så är fallet t.ex. om även huvudmannen själv närvarar).

Skriftlig fullmakt

Uppgifter kan lämnas till ett ombud, om ombudet har en fullmakt som uttryckligen gäller delfående av uppgifter av arbetspensionsanstalten/PSC. Om fullmakten har begränsats till att endast gälla skötseln av

Juridiska avdelningen

21.8.2002

vissa ärenden, kan uppgifterna lämnas ut endast om de behövs för skötseln av uppdraget i fråga.

Om ett ombud visar upp en öppen rättegångsfullmakt eller annan generell fullmakt att sköta huvudmannens ärenden, frågar man för vilket ändamål har behövs informationen. En anteckning om svaret bevaras och på basis av det utlämnas andra uppgifter än sådana som gäller hälsotillståndet. Uppgifter om hälsotillståndet kan lämnas ut, när man har kontrollerat hos huvudmannen att han gett sitt samtycke till att sådana uppgifter lämnas ut.

I oklara fall är det också i övrigt skäl att ta kontakt med huvudmannen eller skicka uppgifterna direkt till huvudmannen.

Arbetspensionssystemets ombud

Arbetspensionsanstaltens ombud är personer som införts i pensionsanstaltens ombudsregister och som har fullmakt genom avtal. Ombuden verkar i arbetspensionsanstaltens lokalbyråer, deras intresse- eller samarbetsbolags kontor och FPA:s byråer. Dessutom har LPA ett eget ombudssystem.

Arbetspensionssystemets ombud har rätt att av arbetspensionsanstalterna och PSC få uppgifter som behövs för anhängiggörande av en pensionsansökan och, för att kunna informera pensionstagaren, uppgifter om hur handläggningen av ansökan framskrider (26 § 3 mom. offentlighetslagen).

Uppgifter som kan lämnas ut till ett ombud:

- Alla de uppgifter som kan ges till den som gett fullmakten, om rätten att ta del av uppgifter inte har begränsats i fullmakten.
- Uppgifter om hälsotillstånd ges på basis av en öppen rättegångsfullmakt först efter att det har utretts att fullmakten gäller även dessa uppgifter.
- *Undantag:* Rätten till insyn enligt personuppgiftslagen är en personlig rättighet och kan inte överföras på en annan genom fullmakt, se punkt. 7.4.2.

Patientförsäkringscentralen och patientskadenämnden

Arbetspensionsanstalterna kan lämna uppgifter, men inte PSC. Arbetspensionsanstalterna kan lämna Patientförsäkringscentralen upplysningar som behövs för att bestämma ersättningsgrunden och omfattningen av ersättningsskyldigheten (5 d § patientskadelagen). Till patientskadenämnden kan utlämnas upplysningar som behövs för utredning av ett ärende som nämnden behandlar (12 § patientskadelagen).

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Pensionsanstalt

PSC och pensionsanstalterna har rätt att av varandra få uppgifter som behövs för avgörandet av ett anhängigt ärende eller i övrigt för verkställigheten av arbetspensionslagarna, överenskommelserna om social trygghet och förordning 1408/71 (17 § APL).

Uppgifter som kan utlämnas till en pensionsanstalt:

Alla uppgifter som behövs vid handläggningen av ett pensions- eller försäkringsärende

Pensionsnämnden

Till pensionsnämnden utlämnar pensionsanstalterna och PSC uppgifter som är nödvändiga vid handläggningen av besvärärenden. Dessutom utlämnas även uppgifter som i övrigt är nödvändiga vid verkställigheten av uppdrag som bestämts i arbetspensionslagarna, överenskommelserna om social trygghet och förordning 1408/71 (17 a § 1 mom. 1 punkten APL).

Uppgifter som kan utlämnas till pensionsnämnden:

Alla uppgifter som behövs vid handläggningen av ett pensions- eller försäkringsärende.

Pensionsskyddscentralen

PSC har rätt att få uppgifter av arbetspensionsanstalterna för att kunna utföra sina lagstadgade uppgifter (17 a § 1 mom. 1 punkten APL).

Uppgifter som kan utlämnas till Pensionsskyddscentralen:

Alla uppgifter som behövs vid handläggningen av ett pensions- eller försäkringsärende.

Pensionssökanden/pensionstagaren

Till en pensionssökande skall arbetspensionsanstalterna och PSC utlämna alla uppgifter som gäller honom själv och som han begärt. Vid ett personligt besök på pensionsanstalten eller PSC kan pensionssökanden om han så önskar få se alla handlingar och registerutdrag och registerbeskrivningar. Han har också rätt att få se pensionsanstaltens interna promemorior som har inverkat på avgörandet. På pensionssökandens särskilda begäran kan kopior av de handlingar som berör honom skickas till honom (se kapitel 7, Partsinsyn).

Undantag är sådana läkarutlåtanden eller uppgifter om hälsotillståndet som kan tänkas medföra allvarlig risk för personens hälsa och vård (vid mentala störningar). Då tillfrågas läkaren om hans åsikt om utlämnande av uppgifterna eller bereds sökanden möjlighet att se uppgifterna i läkarens närvaro.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Pensionssökanden har rätt att på begäran få reda på namnen på de personer som deltagit i beslutsfattandet i ärendet. Om pensionssökanden när han diskuterar sitt ärende med beredaren eller i övrigt kräver att få diskutera med en läkarmedlem som behandlat ärendet, eftersträvar man i första hand att hänvisa pensionssökanden till pensionsanstaltens överläkare eller motsvarande. Namnet på den läkare som deltagit i avgörandet av ärendet uppges dock till pensionssökanden, om denne kräver det. När det är fråga om ett invaliditetsärende där diagnosen anknyter till mentala problem och pensionssökanden kräver att få diskutera med läkaren, hänvisas sökanden i allmänhet först till överläkaren.

Uppgifter som kan utlämnas till pensionstagaren/ pensionssökanden själv:

- Alla uppgifter om honom själv.
- Undantag: uppgifter som kan medföra risk för hans egen hälsa.

Polis, åklagare

Arbetspensionsanstalterna och PSC kan lämna polis- och åklagarmyndigheterna sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal. Uppgifter som kan utlämnas om en person som erhållit en förmån enligt arbetspensionslagarna är personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter, uppgifter om utbetalade förmåner, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal. Uppgifter om hälsotillståndet eller uppgifter som avser att beskriva grunderna för en persons behov av socialvård kan emellertid inte lämnas till polisen. (17 f § 1 mom. 6. punkten APL).

Uppgifter som kan lämnas ut till polisen:

- Personbeteckningen och övriga identifieringsuppgifter om en person som fått en förmån enligt arbetspensionslagarna, uppgifterna om utbetalade förmåner, arbetsgivaren och andra härmed jämförbara uppgifter.
- Uppgifter som beskriver hälsotillståndet eller behovet av socialvård får inte lämnas.

Pressen

Inga sekretessbelagda uppgifter lämnas ut.

Prövningsnämnden

Prövningsnämnden är besvärinstans i socialförsäkringsärenden som ingår i FPA:s behörighetsområde. Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna uppgifter som begärs i samma ärenden i vilka de skall lämna uppgifter till FPA. Se FPA.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet

Arbetspensionsanstalterna och PSC kan lämna uppgifter om pensionsanstalternas obetalda fordringar, t.ex. pensionspremier, för att införas i kreditupplysningsregistret (17 f APL).

Rehabiliteringsanstalterna

När en rehabiliteringsanstalt handlar på uppdrag av en pensionsanstalt har den rätt att få sådana uppgifter om rehabiliteringsklienten som är nödvändiga för rehabiliteringen.

Revisionsbyrå

I regel lämnas sekretessbelagda uppgifter inte till revisionsbyråer utan fullmakt. Om en revisionsbyrå emellertid har hand om en viss arbetsgivares redovisning kan den lämnas samma uppgifter som kunde lämnas till arbetsgivaren i fråga (se arbetsgivare).

Riksdagens justitieombudsman

Riksdagens justitieombudsman skall övervaka att domstolarna och andra myndigheter samt statstjänstemän, offentligt anställda arbetstagare och också andra, när de sköter offentliga uppdrag, följer lag och fullgör sina skyldigheter. Vid utövningen av sitt ämbete övervakar justitieombudsmannen att de grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Till riksdagens justitieombudsman, biträdande justitieombudsmannens och dessas ämbeten skall på begäran utlämnas upplysningar som de behöver för sin laglighetskontroll (Finlands grundlag 10:111 §).

Uppgifter som kan lämnas ut till justitieombudsmannen:

Alla uppgifter som begärs.

Riksdagsledamot

Inga sekretessbelagda uppgifter utlämnas till riksdagsledamöter utan fullmakt.

Rättshjälpsbyrå

PSC och pensionsanstalterna är skyldiga att på begäran av en rättshjälpsbyrå utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna denna sådana uppgifter som de förfogar över och som är nödvändiga för rättshjälpsbyrån på grund av dess lagstadgade uppgift att utreda om en sökande på basis av sin ekonomiska ställning är berättigad till rättshjälp (10 § 2 mom. rättshjälpslagen). I praktiken innebär det uppgifter om pensionsbeloppet och pensionens begynnelse- eller avslutningstidpunkt. Vilket slags pension det är fråga om är inte relevant för bedömningen av sökandens ekonomiska ställning, och sålunda lämnas inte uppgift om pensionslag utan fullmakt.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

För annat ändamål än det som beskrivits ovan behöver rättsbiträdet och rättshjälpsbyrån i allmänhet en fullmakt för att få ta del av uppgifter. Utan fullmakt kan uppgifter lämnas till offentligt rättsbiträde enbart om hans rätt att ställföreträda huvudmannen är utom allt tvivel även utan fullmakt. En sådan situation föreligger bl.a. när rättsbiträdet redan tidigare har företrätt huvudmannen inom arbetspensionssystemet, t.ex. anfört besvär i ett pensionsärende och behöver uppgifter för att gå vidare i besvärsärendet.

När ett offentligt rättsbiträde begär uppgifter, kan man i allmänhet anta att ändringssökanden har haft som avsikt att även befullmäktiga honom att få uppgifter om ändringssökandens hälsotillstånd. Sålunda kan även uppgifter om hälsotillståndet i allmänhet lämnas till ett offentligt rättsbiträde på basis av en öppen rättegångsfullmakt.

När uppgifter i ett anhängigt ärende lämnas utan fullmakt eller uppgifter om hälsotillståndet lämnas med stöd av en öppen rättegångsfullmakt, skall man försäkra sig om att den som begär uppgifterna är ett offentligt rättsbiträde eller en rättshjälpsbyrå. Rättshjälpsbyråernas kontaktinformation finns på justitieministeriets webbplats (www.om.fi).

Uppgifter som kan lämnas ut till rättshjälpsbyråer:

Uppgifter om t.ex. pensionens belopp eller den tidpunkt då pensionen börjar eller upphör, när rättshjälpsbyrån behöver dem för att utreda om sökanden på grund av sin ekonomiska ställning är berättigad till rättshjälp.

I övriga fall än det som beskrivits ovan samma uppgifter som huvudmannen själv kan få, om rätten att ta del av uppgifter inte har begränsats i rättsbitrådets uppdrag/fullmakt.

Undantag: Rätten till insyn enligt personuppgiftslagen är personlig och kan inte överföras på en annan genom fullmakt, se punkt 7.4.2.

Rättsskyddscentralen för hälsovården

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna rättsskyddscentralen för hälsovården uppgifter som den behöver för att sköta sina uppgifter.

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan också delegera enskilda sakkunniguppgifter. Då kan den också ge den myndighet, sammanslutning eller enskilda person som den anlitar tillstånd att få upplysningar som är nödvändiga för att utföra uppdraget (1, 6 och 8 § lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården).

Själv Se pensionssökande

Skatteförvaltningen Arbetspensionsanstalterna och PSC kan i enskilda fall lämna skatteför-

Juridiska avdelningen

21.8.2002

valtningen sådana uppgifter som de har i sin besittning. Enligt lagen skall var och en på uppmaning av skattestyrelsen eller skatteverket lämna sådana uppgifter som kan behövas för beskattning av någon annan skattskyldig eller behandling av en ändringsansökan (19 § lagen om beskattningsförfarande).

Dessutom kan uppgifter lämnas till skatteförvaltningen om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet (17 f § 1 mom. 7 punkten § APL).

Skuldrådgivare

Kommunerna och bl.a. församlingarna och Konsumentförbundet har skuldrådgivare. Utlämnande av uppgifter till en skuldrådgivare förutsätter alltid fullmakt av personen i fråga.

Släkting

Se anhörig eller annan som drar försorg om personen

Socialförsäkringsnämnden

Socialförsäkringsnämnden är första besvärinstans för FPA:s beslut om bl.a. sjukdagpenning, stöd för hemvård av barn och militärunderstöd.

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna uppgifter som begärs och som är nödvändiga för avgörande av följande slag av ärenden:

- **ärenden som gäller stöd för hemvård av barn** (23 a § lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn),
- **sjukförsäkringsärenden** (68 § sjukförsäkringslagen),
- **ärenden som gäller militärunderstöd** (22 a § militärunderstöds-lagen),

Obs. I ärenden som gäller **barnbidrag** eller **moderskapsunderstöd** har FPA rätt att få uppgifter endast av PSC, eftersom det i bestämmelserna endast talas om offentlighetsrättsliga samfund (16 § barnbidragslagen och 14 § lagen om moderskapsunderstöd).

Social- och hälsovårdsministeriet (SHM)

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna SHM och Försäkringsinspektionen uppgifter som dessa behöver för att kunna utföra sina tillsynsuppgifter enligt lag (14 a APL, 14 kap. 3 § försäkringsbolagslagen, 65 § lagen om pensionsstiftelser, 97 § lagen om försäkringskassor).

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Socialskötare på sjukhus

Se anhörig eller annan som drar försorg om personen.

Socialvårdsmyndighet, socialombudsman

I egenskap av socialvårdsmyndighet kan t.ex. kommunens socialarbetare eller socialombudsman ha rätt att ta del av uppgifter.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller endast uppgifter och utredningar som i väsentlig grad inverkar på en klientrelation inom socialvården. Dessutom skall uppgifterna vara nödvändiga för myndigheten på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till myndigheterna (20 § lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården).

Uppgifter om arbetsplats och lön kan lämnas ut t.ex. för att trygga försörjningen av ett barn eller för att en vårdavgift skall kunna fastställas för den försäkrade.

Statskontoret

Arbetspensionsanstalterna och PSC får lämna uppgifter i StPL- och StFamPL-ärenden och ärenden som gäller pension för en riksdagsman (26 § StPL, 23 § StFamPL, 18 § lagen om riksdagsmännens pensioner). Om statskontoret behöver uppgifter för annat ändamål än ett pensionsärende, skall man fråga med stöd av vilken paragraf begäran framställs.

Studerande

Se forskning och statistikföring

Stämningsman

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall ge stämningsmän kontaktinformation om personer och samfund (4 a § lagen om stämningsmän).

T.ex. arbetsgivarens namn och adress kan alltså utlämnas på begäran. Uppgifter som är mer än ett år gamla utlämnas dock inte. Om pensioner utlämnas inga uppgifter. Uppgifter om anställningar inom den offentliga sektorn kan ges endast om pensionsanstalten inom den offentliga sektorn samtycker till det.

Trafikförsäkringsbolag

PSC och arbetspensionsanstalterna skall lämna uppgifter som ett trafikförsäkringsbolag begär för utredning av bolagets ansvar, för ersättningshandläggningen och för fullgörandet av övriga uppgifter som föreskrivs i trafikförsäkringslagen (21 a § trafikförsäkringslagen). Uppgifter som lämnas ut kan beröra t.ex. den skadades arbetsinkomst eller pension. I fråga om ett olycksfall med dödlig utgång kan även uppgifter om den avlidnes makes arbetsinkomst och pension lämnas ut. På begäran skall även läkarutlåtanden lämnas ut.

Juridiska avdelningen

21.8.2002

Utbildnings- och avgångsbidragsfonden

Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna uppgifter som behövs för handläggning av ansökan om avgångsbidrag och (i fråga om fortgående anställnings- eller tjänsteförhållande) för avgörande av ansökan om stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning och för utbetalning av förmånerna (5 § lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden). Dessutom har fonden rätt att få uppgifter för ärenden som gäller vuxenutbildningsstöd (28 § lagen om vuxenutbildningsstöd).

Utländska myndigheter

I ärenden om social trygghet kan uppgifter lämnas för verkställigheten av överenskommelserna om social trygghet och EG-förordning 1408/71 till ifrågavarande myndigheter. I övriga ärenden kan uppgifter inte lämnas, om det inte finns någon internationell överenskommelse eller EG-författning om saken. Om uppgifter begärs av någon annan i utlandet än ovannämnda myndigheter hänvisas förfrågan till motsvarande myndighet i Finland. Om t.ex. en svensk utsökningsmyndighet frågar efter pensionsuppgifter, styrs begäran till en finsk utsökningsmyndighet, som undersöker ärendet och känner till de internationella överenskommelserna på sitt område. Se punkt 8.9.

Utredare

En utredare sköter en privatpersons ärenden vid skuldsanering för privatpersoner och ett företags ärenden vid företagssanering. Utredaren förordnas av domstolen. Arbetspensionsanstalterna och PSC skall lämna utredaren de uppgifter han begär om gäldenärens (vars ärenden han har blivit förordnad att sköta) ekonomiska ställning (67 § lagen om skuldsanering för privatpersoner och 9 § lagen om företagssanering). Det behövs ingen separat specificerad fullmakt för att uppgifterna skall kunna utlämnas, utan t.ex. domstolens förordnande är tillräckligt.

Uppgifter som kan lämnas ut till utredaren:

- Uppgifter om gäldenärens bankkonton, betalningsrörelse, finansiella avtal och förbindelser, förmögenhet, beskattning och övriga omständigheter som gäller gäldenärens ekonomiska ställning eller den verksamhet som gäldenären bedriver.

Utsökningsmyndigheter

För verkställighet av utsökningslagen skall arbetspensionsanstalterna och PSC på begäran lämna utsökningsmyndigheterna

- 1) uppgifter om gäldenärens inkomster och förmögenhet;
- 2) uppgifter om gäldenärens arbets- och tjänsteförhållanden och (inhemska och utländska) pensioner;

Juridiska avdelningen

21.8.2002

- 3) uppgifter om gäldenärens adress och telefonnummer och andra uppgifter som behövs för att ta kontakt med gäldenären (3 kap. 34 § utsökningslagen).

Per telefon kan PSC lämna uppgifter om vilka pensionsanstalter som betalar förmåner till gäldenären om PSC är säker på vem som frågar och det endast gäller sådana uppgifter.

När det gäller andra uppgifter än pensionsuppgifter, krävs en skriftlig förfrågan som är undertecknad av häradsfogden, landskapsfogden eller länsmannen och innehåller en anteckning om att uppgifterna begärs med stöd av 3 kap. 34 f § utsökningslagen. Även arbetstagarens personbeteckning behövs. Ärendets diarienummer är inte nödvändigt.

Till utsökningsmyndigheterna uppges endast den nuvarande arbetsgivaren enligt registeruppgifterna. Om KAPL- och KoPL-anställningar uppges endast den arbetsgivare som gjort den senaste redovisningen, dock inte om det arbete som senast redovisats har ägt rum mer än ett år tidigare. Om StPL- och KTAPL-anställningar och anställningar inom kyrkorna, Finlands Bank och FPA får PSC och pensionsanstalterna inom den privata sektorn lämna uppgifter endast om ifrågavarande pensionsanstalt inom den offentliga sektorn har gett sitt samtycke. Uppgift om den arbetspensionsanstalt där anställningen har försäkrats lämnas inte.

Om företagsverksamhet kan inga uppgifter lämnas. I 3 kap. 34 f § 1 mom. utsökningslagen nämns endast uppgifter om inkomster och förmögenhet. Arbetspensionssystemet har uppgifter om arbetsinkomsten. Dessa är inte uppgifter om faktiska inkomster. I 2 punkten nämns endast arbets- och tjänsteförhållanden. Sålunda omfattas företagsverksamhet fortfarande av sekretessen. Däremot kan uppgifter om företagarens adress och telefonnummer liksom övriga uppgifter som behövs för att ta kontakt med företagaren lämnas ut.

Vårdande läkare

Uppgifter om ett pensionsbeslut eller en utredning över personens hälsotillstånd som skrivits av en annan läkare kan utlämnas till den vårdande läkaren enbart om den vårdande läkaren företer en fullmakt av pensionssökanden eller om det av sammanhanget i övrigt klart framgår att läkaren handlar med fullmakt av sökanden. Uppgifter om sökandens ekonomiska ställning, pensionens belopp eller pensionsgrundande lön lämnas inte till läkaren utan fullmakt.

Vårdnadshavare

Se intressebevakare, anhörig

Äkta make

Se make/sambo och anhörig eller annan som drar försorg om personen